

† ANDREI

*Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului*

Circumcizie spirituală

Le 1 ianuarie este o întreită celebrare: Praznicul împărațesc al Tăierii Împrejur a Mântuitorului Iisus Hristos, pomenirea Sfântului Vasile cel Mare și sărbătoarea civilă a Anului Nou. Cea mai mare este Tăierea Împrejur, care, în temeiul rânduielii Vechiului Testament, avea loc la opt zile după naștere.

Iată ce îi zice Dumnezeu lui Avraam: „Iar legământul dintre Mine și tine și urmașii tăi din neam în neam, pe care trebuie să-l păziți, este acesta: toți cei de parte bărbătească ai voștri să se taie împrejur” (Facere 17, 10).

Domnul Hristos venea să desăvârșască Legea, nu să o anuleze, și, de aceea, va respecta prescripțiile ei: „Și când s-au împlinit opt zile, ca să-L taie împrejur, I-au pus numele Iisus, cum a fost numit de înger, mai înainte de a se zămislî în pântec” (Luca 2, 21).

Sinaxarul zilei de 1 ianuarie amintește două motive pentru care Domnul Hristos s-a tăiat împrejur: „Căci Domnul, după cum ne-a cinstit pe noi luând trup omenesc, într-un tot asemenea nouă, afară de păcat, tot așa a binevoit să primească și tăierea împrejur. Întâi, ca să astupe gurile ereticilor, care îndrăzneau a zice că Domnul n-a luat trup, ci că S-a născut ca o nălucire. Dar dacă nu ar fi luat trup, cum s-ar fi tăiat împrejur? Și al doilea, ca să astupe gurile iudeilor celor neînțelegători, care Îl cleveteau că nu păzește sâmbăta și că strică Legea”¹.

Deși sărbătoarea Tăierii Împrejur le spune prea puțin creștinilor moderni, ea are un conținut spiritual foarte bogat. Domnul Hristos, supunându-se legii circumciziunii, a voit, în același timp, să se smerească în trupul Său, iar apoi să ne învețe că El Însuși este împlinirea Legii. Tăierea împrejur prefigura o altă consacrare sângeroasă pe care trupul Său o va primi pe Cruce.

Pe de altă parte, dacă noi nu suntem supuși la o circumciziune trupească, în același timp, trebuie să ne supunem la o circumciziune duhovnicească. Trebuie ca legământul nostru cu Dumnezeu, noul Legământ în Iisus Hristos, să determine deplina supunere lui Dumnezeu a trupului nostru și a dorințelor lui. Completa consacrare și sfințire a trupurilor noastre și a funcțiilor lor naturale, inclusiv a celor care erau supuse tăierii împrejur, voii lui Dumnezeu.

Și nu numai trupul nostru, ci și inima noastră trebuie tăiată împrejur duhovnicește. Circumciziunea trebuie să cuprindă gândurile noastre, voința noastră, sentimentele noastre și să înlăture tot ce nu e compatibil cu căutarea lui Dumnezeu². Porunca cea mare a iubirii așa spune: „Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Luca 10, 27).

Într-o inimă tăiată împrejur este prezent numele lui Iisus, nume primit la tăierea împrejur, și, pentru oamenii credincioși, mai ales pentru monahi, pomenirea repetată a rugăciunii către El aduce roade duhovnicești bogate.

Legat de tăierea împrejur vom face o reflecție duhovnicească. A treia zi de Crăciun îl auzim pe Sfântul Ștefan spunându-le iudeilor neduhovnicești: „Voi cei tari în cerbice și netăiați împrejur la inimă și la urechi, voi pururea stați împotriva Duhului Sfânt, precum și părinții voștri, așa și voi!” (Fapte 7, 51)

În spiritul Legii și a tăierii împrejur ar fi trebuit să fie oameni buni, dar nu erau. Nu erau tăiați împrejur la inimă. Sfântul Pavel le face un reproș aspru: „Dar dacă tu te numești iudeu și te reazimi pe lege și te lauzi cu Dumnezeu, și cunoști voia Lui și știi să încuviințezi cele bune, fiind învățat din lege, și ești încredințat că tu ești călăuză orbilor, lumină celor ce sunt în întuneric, povățuitor celor fără de minte, învățător celor nevârșnici, având în lege dreptarul cunoștinței și al adevărului, deci tu, cel care înveți pe altul, pe tine însuși nu te înveți? Tu cel care propovăduiești: Să nu furi - și tu furi? Tu, cel care zici: Să nu săvârșești adulter, săvârșești adulter?...” (Romani 2, 17-22) Urmarea tragică: „Numele lui Dumnezeu, din pricina voastră, este hulit între neamuri” (Romani 2, 24).

Pentru noi, creștinii, tăierea împrejur din Vechiul Testament este înlocuită cu Botezul, o tăiere împrejur duhovnicească. Zice Sfântul Pavel: „În El ați și fost tăiați împrejur, cu tăiere împrejur nefăcută de mână, prin dezbrăcarea de trupul cărnii, într-o tăiere împrejur a lui Hristos. Îngropați fiind împreună cu El prin botez, cu El ați și înviați prin credința în lucrarea lui Dumnezeu, Cel ce L-a înviat pe El din morți” (Coloseni 2, 11-12).

Conclucrând cu harul botezului, ar trebui să se vadă roadele acestei conclucrări, pentru că zice același Sfânt Apostol: „Iar roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția” (Galateni 5, 22-23). Dacă roadele nu se văd e trist, e foarte trist. Tăierea împrejur nefăcută de mână nu se vede, așa cum nu se vedea la evrei tăierea împrejur făcută de mână.

La toate acestea e bine să medităm acum la început de an și să nu uităm că tot Sfântul Pavel zice: „Dacă este cineva în Hristos, este făptură nouă; cele vechi au trecut, iată toate s-au făcut noi” (2 Corinteni 5, 17). Să dea Dumnezeu să fim oameni noi, oameni de caracter, iubitori de Dumnezeu, de Biserică, de semeni și de România.

La mulți și fericiți ani!

¹ Mineiul pe Ianuarie, București, EIBMBOR, 1997, p. 19.

² Un Moine de L'Eglise d'Orient. L'An de Grâce du Seigneur, Les Editions du Cerf, Paris, 1988, p. 105.

DIN SUMAR:

– Mesajul Preafericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, adresat cu ocazia întronizării

Preasfințitului Părinte Iustin Hodea, ca

Episcop al Maramureșului și Sătmarului – † PF DANIEL... (p. 2)

– Cuvântul ÎPS Părinte ANDREI, Mitropolitul

Clujului, Maramureșului și Sălajului,

la întronizarea PS Iustin ca Întâistător al Episcopiei

Maramureșului și Sătmarului – † ANDREI ANDREICUȚ..... (p. 2)

– Cuvântul Preasfințitului Părinte IUSTIN, rostit cu ocazia

întronizării în demnitatea de Întâistător al Episcopiei

Maramureșului și Sătmarului – † PS IUSTIN HODEA.... (pp. 2-3)

– Preasfințitul Părinte Episcop IUSTIN HODEA,

noul Chiriarh al Maramureșului și Sătmarului

– PR. IUSTIN TIRA (p. 4)

Mesajul Preafericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, adresat cu ocazia întronizării Preasfințitului Părinte Iustin Hodea, ca Episcop al Maramureșului și Sătmarului, (marți, 27 decembrie 2016)

Preasfințite Părinte Episcop Iustin,

Lrin lucrarea harului Preasfântului Duh, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române v-a încredințat spre păstorie poporul dreptcredincios din Episcopia Maramureșului și Sătmarului, venerabilă prin vechimea ei istorică, greu încercată de vitregiile vremurilor, prin înstrăinare și desființări abuzive, dar tânără și dinamică prin *rectitoria* ei de către vrednicul de pomenire Arhiepiscopul onorific Justinian Chira, în anul 1990, când Biserica Ortodoxă Română a avut posibilitatea de a se organiza în libertate.

Mărturisitor și slujitor al Evangheliei iubirii milostive a lui Hristos, înaintașul Preasfinției Voastre în această demnitate, Arhiepiscopul onorific Justinian Chira, a păstoriț cu multă înțelepciune și râvnă duhovnicească **Episcopia Maramureșului și Sătmarului pe care a rectorit-o și a consolidat-o prin creșterea numărului unităților bisericești (parohii și mănăstiri), prin edificarea de noi lăcașuri de cult și restaurarea celor vechi, prin intensificarea vieții parohiale și monahale, a activității educative, cultural-religioase și editoriale.**

Înțelegând cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos, Care spune: „Secerișul este mult, dar lucrătorii sunt puțini; rugați deci pe Domnul secerișului, ca să scoată lucrători la secerișul Său” (Luca 10, 2), vrednicul de pomenire Părinte Justinian Chira v-a chemat, în anul 1994, prin alegerea și hirotonia Preasfinției Voastre ca Arhieru Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, să-i fiți ajutor în lucrarea sa pastorală. Și, într-adevăr, **la această lucrare ați contribuit cu mult zel misionar și cu multă osteneală, timp de 22 de ani, armonizând smerenia ascultării cu elanul tinereții, cuvântul frumos cu hărnicia liturgică și misionară!**

Astăzi, cu binecuvântarea lui Dumnezeu, sărbătorim cu multă bucurie, împreună cu întreaga Biserică Ortodoxă Română, dar mai ales împreună cu clerul și credincioșii din această eparhie, **întronizarea Preasfinției Voastre ca nou Episcop al Eparhiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului.**

Calitățile teologice, duhovnicești și pastorale deosebite, pe care le-ați dovedit în slujirea de Arhieru Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, ne îndreptățesc să avem speranța că slujirea de Chiriarh sau de conducător al Eparhiei, pe care o începeți astăzi, va fi o lucrare rodnică, binecuvântată de Dumnezeu și folositoare Bisericii și Neamului românesc.

În comuniune de rugăciune la această sărbătoare binecuvântată, aducem mulțumire lui Dumnezeu pentru darurile revărsate asupra Preasfinției Voastre, pe care le-ați cultivat prin rugăciune și activitate, prin înțelepciune și zel pastoral, având totdeauna sfatul părintesc al vrednicului de pomenire Părinte Justinian și fiind ajutat de colaboratorii de la Centrul eparhial, de cler și de mănăstiri, de autoritățile locale și centrale, precum și de unii oameni generoși, în lucrarea împlinită spre binele Bisericii noastre și al societății românești.

Ne rugăm Mântuitorului Iisus Hristos, „Păstorul Cel Bun” (Ioan 10, 11) și „Arhierul mărturisirii noastre” (Evrei 3, 1) să vă dăruiască mult ajutor în slujirea pastorală, culturală și socială ca Episcop ortodox român al Maramureșului și Sătmarului, spre a conduce pe calea mântuirii clerul, monahii și credincioșii ortodocși români din această frumoasă eparhie cu o vocație deosebită în păstrarea și promovarea credinței ortodoxe, a spiritualității creștine și a tradițiilor culturale românești.

Acum, la începutul slujirii Preasfinției Voastre într-o nouă demnitate și responsabilitate bisericească, vă încredințăm, Preasfințite Părinte Iustin, de prețuirea noastră, precum și de sprijinul nostru personal și al ierarhilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în lucrarea sfântă la care ați fost chemat, spre slava Preasfintei Treimi, bucuria Bisericii noastre și binele poporului român!

Cu părintească binecuvântare și frățească dragoste în Hristos,

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Cuvântul ÎPS Părinte ANDREI, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, la întronizarea PS Iustin ca Întâistător al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului (27 decembrie 2016, Baia Mare)

Preasfințite Părinte Iustin,

Cuvântul meu duhovnicesc va fi scurt, dar, socot eu, potrivit pentru acest moment.

Și-l încep cu ceea ce spune Sfântul Apostol Pavel într-o predică lungă, pe care o găsim în cartea „Faptele Apostolilor”. Eu mă opresc la un singur verset: „Drept aceea, luați aminte de voi înșivă și de toată turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu Însuși sângele Său”.

Sunt convins că Duhul Sfânt a ales cel mai bine și v-a pus episcop peste maramureșeni și sătmăreni ca să-i conduceți înspre mântuire. Multe îndatoriri aveți Preasfinția Voastră în această misiune, care nu-i nouă. Oarecum e o continuitate, dar, în mod oficial, astăzi sunteți titularul Eparhiei de Maramureș și Sătmar.

Am zis că multe sunt îndatoririle, le pomenim astăzi festiv, pentru Preasfinția Voastră, dar și pentru onoratul public care este aici de față. Și măcar patru din îndatoririle multe pe care le aveți le voi sublinia eu astăzi, și pe lângă aceste îndatoriri, e nevoie de o virtute. De mai multe virtuți, dar dintre ele mai ales de o virtute esențială, pe care o voi pomeni eu la urmă. Și îndatoririle cele patru pe care vreau să vi le aduc sunt următoarele:

Întâi de toate, să-i primiți pe absolut toți credincioșii, tineri și bătrâni, bogați și săraci, titrați și oameni simpli, bisericosi și nebisericosi, pe toți să-i primiți cu aceeași receptivitate. Îmi aduc aminte cu nostalgie, pentru că anii zboară, cum în urmă cu 27 de ani, când m-a instalat Înaltpreasfințitul Antonie pe mine, mi-a pomenit de această îndatorire, de a-i primi pe toți, și zicea așa: „Să știi, vlădica, că dacă sunt 100 de oameni în audiență și ești obosit, și urmează să-l primești pe ultimul, să nu te arăți obosit, pentru că și el are problemele lui, care pentru el sunt cele mai importante, chiar dacă au fost înaintea lui încă 99. Deci, întâi de toate să-i primiți pe toți cu aceeași receptivitate!

În al doilea rând, să-i iubiți pe toți. Alături de mentorul Preasfinției Voastre, alături de Arhiepiscopul Justinian, ați ucenicit această iubire nemărginită față de poporul binecredincios. Zicea dânsul că i se rupea inima de oamenii veacului acestuia, de oamenii mileniului trei, care au atâtea încercări și atâtea necazuri. Deci, să-i iubiți pe toți!

Iar a treia îndatorire este să vă rugați pentru ei, pentru toți. Pe bună dreptate zice Sfântul Ioan Gură de Aur că episcopul, în slujirea lui, e mai mare ca Proorocul Ilie, că la rugăciunea Proorocului Ilie Dumnezeu a coborât foc din cer și a ars jertfa, dar la rugăciunea episcopului Dumnezeu trimite pe Însuși Duhul Sfânt din cer, Care preface prescura și vinul în trupul și sângele Mântuitorului. Deci, să vă rugați pentru toți! Pentru toți maramureșenii, pentru toți sătmărenii, pentru toți românii, pentru toți creștinii, de orice neam ar fi, pentru ca să se apropie de Hristos și să meargă pe calea cea bună!

Iar a patra îndatorire este aceea să le purtați sarcinile la toți. Și nu-s puține necazurile pe care le au oamenii, sarcinile pe care le au. Și preasfinția Voastră sunteți primul care le luați pe umăr și le duceți, pentru că ei singuri se poticnesc și cad și au nevoie de sprijin și de ajutor.

Pe lângă aceste patru îndatoriri or mai fi foarte multe altele. Eu le-am pomenit doar pe cele patru. Și în această lucrare aveți nevoie de multe virtuți. Și le aveți. V-a dăruit Dumnezeu cu multe virtuți, dar una este esențială: să aveți multă răbdare. Virtutea răbdării. Pe bună dreptate, am cules din folclorul monahal o poezioară intitulată „Umi-lință și răbdare”. Nu v-o citesc toată. Doar o strofă am notat-o pentru festivitatea de astăzi, cu care se și termină poezioara, care ne spune că are nevoie de foarte multă răbdare episcopul, care e călugăr. Și Preasfinția Voastră sunteți călugăr de vocație. De tânăr ați intrat în mănăstire. Și se termină poezioara așa: „Că sunt multe daruri sfinte, / Însă nu toți vor să știe, / Că-ntre toate, a te-nvinge / A te tempera-n răbdare, / Din iubire către Domnul / Este darul cel mai mare.”

Să vă întărească Dumnezeu răbdarea, să vă țină sănătatea, ca să-i puteți duce pe toți maramureșenii și sătmărenii pe calea mântuirii, într-un veac care nu-i deloc ușor. E secularizat, și secularizant. Îmi spunea cineva odată, dar îi pot și divulga numele, domnul ministru Rus, că pe noi, pe clericii de astăzi ne așteaptă o foarte mare misiune. Pe bătrâneii noștri îi mulțumim cu slujbe și cu rugăciuni, dar e vorba de generația tânără, generația Facebook-ului. Generația respectivă trebuie să o ducem înspre mântuire că ei sunt creștinii de mâine. Și atunci noi Îl rugăm pe Dumnezeu să vă ajute și ca această generație să o puteți duce pe calea mântuirii.

Întru mulți și fericiți ani și misiune cu rod!

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sătmarului

Cuvântul Preasfințitului Părinte IUSTIN, rostit cu ocazia întronizării în demnitatea de Întâistător al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului

Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit Andrei, Înaltpreasfințiile și Preasfințiile Voastre, Excelențele Voastre, reprezentanți ai celorlalte culte: romano-catolic, greco-catolic și reformat,

Onorați demnitari ai Statului din Parlamentul și Guvernul României, onorați reprezentanți ai Academiei Române și corpului academic și universitar,

Dragi reprezentanți ai autorităților județene și locale din Maramureș și Satu Mare,

Preacuvioși și Preacucernici părinți,
Mult iubit popor al lui Dumnezeu,

„Cerul și pământul în cântări răsună
Îngerii și oameni cântă împreună”

Așa glăsuiește colindul străbun, slăvind Nașterea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care a venit printre noi, făcându-Se Om întru toate asemenea nouă, afară de păcat, pentru a ne ajuta să regăsim calea de reîntoarcere acasă la Dumnezeu Tatăl, în familia și iubirea Preasfintei Treimi.

Aceasta este credința pe care o mărturisim și convingerea pe care o nutrim noi, creștinii, de 2000 de ani, de când Dumnezeu Preabunul ne-a trimis Crăciunul.

În această atmosferă sărbătorească plină de pace cerească, bucurie îngerească și bunăvoire sau concordie omenească, iată-ne adunați în jurul Sfântului Altar spre a-I mulțumi cu recunoștință veșnică Pruncului Ceresc pentru negrița și tainica Lui coborâre la noi și printre noi oamenii acum 2000 de ani în peștera din Betleemul Iudeii.

În aceste zile, după ce și-a șters lacrimile pentru plecarea dintre noi a Părintelui nostru Justinian, iată astăzi, pământul sfânt și binecuvântat al Maramureșului și Sătmarului s-a îmbrăcat în straie de sărbătoare și în sunet lin de colind divin tresaltă de bucurie pentru că, iată, Dumnezeu a hotărât, Hristos a poruncit, Duhul Sfânt a împlinit și Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a rânduit ca cel de-al 30-lea arhipăstor în ordine cronologică și al 2-lea de la reactivarea acestei episcopii istorice și martirice în 1990 să primească toiașul Sfântului Ierarh Iosif Mărturisitorul, pe care l-a purtat cu vrednicie mare și Părintele nostru Arhiepiscop Justinian.

Sfântă și istorică este această zi în care suntem datori să ne întoarcem privirea în timp spre a putea citi în cronică nescrisă aici, dar înscrisă în ceruri, a acestui pământ binecuvântat și a vedea și desluși viața, faptele, credința și mai ales lupta și jertfelnicia predecesorilor-voievozi creștini și păstori de suflete ai acestui popor drept credincios și iubitor de Hristos.

Răsfoind paginile de istorie sfântă și ascultând tradiția orală vom afla că pe aceste meleaguri Evanghelia lui Hristos a fost vestită de ucenicii Sfântului Andrei cel Întâi chemat, încreștinătorul românilor și ocrotitorul României, și că a fost grabnic lucrătoare în inimile și viețile dacilor liberi, astfel încât poporul român a devenit creștin încă din leagănul formării sale. Pe lângă curțile voievodale ale voievozilor din Maramureș au existat păstori de suflete: arhierii, preoți și monahi care au povățuit poporul în duhul evangheliei.

Anul 1391 este piatră de hotar pentru Maramureș căci atestă prin actul emis de Cancelaria Tronului Patriarhal al Constantinopolului și semnat de Patriarhul Antonie, că în Maramureș și în această parte de țară viața bisericească era înfloritoare și că voievozii maramureșeni Drag și Balc au închinat nobila lor ctitorie – Mănăstirea Peri, Patriarhiei Ecumenice să o protejeze și să păzească, prin egumenul Pahomie, care avea atribuții cvasiepiscopale, și arhieriei locale (primul arhieriu cunoscut care a rezidat la Peri fiind Simeon), credința ortodoxă a românilor. Se împlinesc anul acesta 625 de ani de la emiterea acestui document pe care din fericire îl avem atât în limba greacă, cât și în cea a graiului nostru străbun românesc. În această lumină trebuie să înțelegem concluziile marelui istoric Nicolae Iorga care afirmă că Mănăstirea Peri a fost o vatră de cultură și că scrisul în limba română s-ar putea să fi pornit din Maramureș de la Mănăstirea Peri. Părintele Acad. Prof. Univ. dr. Mircea Păcurariu, istoric al Bisericii Ortodoxe, afirma că în Maramureș a existat una din cele mai străvechi episcopii din Transilvania.

De-a lungul celor 6 secole și mai bine, Biserica lui Hristos din acest ținut a fost păstorită de 30 de ierarhi, cunoscuți cu numele, care au rezidat la Mănăstirea Peri sau la alte mănăstiri istorice - cum ar fi Bârsana, Budești, Giulești și Moisei -, ori au păstorit peste Maramureș de la Vad – episcopie înființată de Ștefan cel Mare și Sfânt în secolul al XV-lea, sau Bălgrad – Alba Iulia – mitropolie înființată de voievodul întregitor de țară Mihai Viteazul la 1600. Mihai Viteazul a adus în Maramureș pe Serghie, egumenul mănăstirii Tismana, care, după ce a fost a fost hirotonit arhieriu în Țara Românească, a fost așezat cu reședința la mănăstirea Habra de lângă Baia Mare, unde a păstorit între anii 1594 și 1616. Faptul că a participat la Sinodul unionist de la Suceava care întărea unirea celor trei țări române a determinat autoritățile de la Viena să distrugă mănăstirea Habra.

Fără îndoială că cel mai mare, strălucit și de acum sfânt trecut în calendar, a fost Iosif Mărturisitorul din Maramureș, care a păstorit între 1692-1711. Datorită dârzeniei și neînduplecării lui în fața mai marilor vremii, Maramureșul și-a păstrat credința și n-a cunoscut unirea cu Biserica Romei până ce, în 1740, autoritățile imperiale de la Viena au desființat această episcopie, iar episcopul Gavril Ștefanca de Bârsana, cu reședința în această mănăstire, ori a fost suprimat ori a plecat în pribegie, iar pe maramureșeni i-au declarat uniți fără să fie consultați. Timp de 198 de ani, până în 1937 românii ortodocși nu li s-a permis să aibă episcop de legea lor strămoșească ortodoxă. Dumnezeu nu îngăduie la infinit ca dreptatea unui neam să fie nici negată, nici suprimată, ci atunci când justiția divină își manifestă forța, se face dreptate persoanelor nedreptățite, instituțiilor prigonite și popoarelor asuprite.

Așa s-a arătat și pentru poporul lui Dumnezeu din NV României dreptatea Părintelui ceresc de fiecare dată când oamenii nedrepti și conducătorii vremelnici au încercat să schimbe și să-și aservească istoria, ori să îi dea o nouă directivă. Dumnezeu a corectat-o prin purtarea Sa de grijă.

Reînființată în 1937, Episcopia Maramureșului a primit pe episcopul dr. Vasile Stan, de obârșie din Țara Moților, drept păstor și întâistător, a cărui păstorire a fost însă și grea, și scurtă. Pe de-o parte din cauza vârstei înaintate a noului Chiriarh, iar pe de altă parte din cauza furtunilor istoriei. În 1940 Ardealul de Nord a fost rupt de trupul României, vreme de 4 ani, prin odiosul dictat de la Viena și, chiar dacă în 1944 Episcopia și-a reluat activitatea prin revenirea la Sighet a episcopului Vasile Stan, după încetarea acestuia din viață în 1947 ea va mai dura doar un an, sub păstoria episcopului Sebastian Rusan, fiind desființată de regimul comunist în 1948 pentru încă 41 de ani.

Când Dumnezeu, în 1989, a hotărât să schimbe orânduirea ateist-comunistă adusă în România din Răsăritul bolșevic, Episcopia a reinviat, la cârma ei fiind chemat cel mai ilustru fiu al acestor ținuturi, ÎPS Justinian. În cei aproape 26 de ani, cât a fost la cârma acestei Eparhii, viața bisericească a cunoscut o evoluție fără precedent în istoria ei. Nu vom menționa în cuvântul nostru toate împlinirile acestui sfert de secol căci ele sunt cunoscute, și istoria bisericească le consemnează. Iată că după plecarea dintre noi a Părintelui nostru drept și bun, ÎPS Arhiepiscopul Justinian, Hristos-Arhieriu Cel

Veșnic ne-a chemat, prin alegerea Sfântului Sinod, să-i urmăm în scaunul pe care Înaltpreasfinția Sa l-a împodobit în chip minunat cu blândețea, înțelepciunea, smerenia, măsura și lumina Înaltpreasfinției Sale. Îl vom cinși și purta în rugăciunile noastre cu recunoștință toată viața noastră.

La început de drum nou, cu experiența celor peste 22 de ani de slujire arhierescă, dar acum purtând și responsabilitatea de Întâistător, cerem lui Dumnezeu ajutor sfânt în toate cele ce urmează să le împlinim.

Ne rugăm cu genunchii plecați și din adâncul inimii să ne dăruiască înțelepciune de a păstori pentru cler și popor, și nu pentru slavă personală, ci pentru apărarea sfintei noastre credințe, a dreptății lui Dumnezeu, a unității și demnității neamului și spre binele poporului dreptcredincios.

Chemăm la împreună lucrare și slujire clerul de mir și cinul monahal în stare de veghe și neodihnă prin glasul proorocului David care zice: „Nu voi da somn ochilor mei și genelor mele dormitare și odihnă tâmplilor mele până ce nu voi afla loc locașului Dumnezeului lui Iacob...” (Ps. 131, 4) în sufletul fiecărui fiu al acestei eparhii, astfel încât poporul lui Dumnezeu încredințat nouă spre păstorie, văzând slujirea și faptele noastre cele bune, să preaslăvească pe Tatăl nostru cel din ceruri. Totodată ne încredințăm rugăciunilor sfinților slujitori ai altarelor noastre sfinte din Maramureș și Sătmar și viețitorilor din sfintele noastre mănăstiri, cărora le arătăm multă iubire părintească și prețuire pentru tot ceea ce au făcut și vor face în slujba Bisericii lui Hristos și a neamului românesc.

Suntem chemați să păstorum în vremuri dificile, într-o lume desacralizată și o societate secularizată, în care persoana umană este degradată și desconsiderată, familia creștină dezintegrată, iar comunitatea și societatea dezbinată. La toate acestea se cere din partea noastră să răspundem în duhul Evangheliei lui Hristos și să găsim soluții actuale și concrete pentru vremuri dificile.

Facem adâncă metanie sărutând dreapta patriarhală Părintelui Bisericii noastre Ortodoxe, Preafericitul DANIEL, Patriarhul României, pentru multa și înțeleapta povățuire și marea purtare de grijă pe care o arată față de ierarhii, clerul și poporul român dreptcredincios din țară și din diaspora, și pentru modul înțelept și drept în care cârmuiește Biserica noastră în aceste vremuri grele și mai ales pentru darurile sfinte și mesajul transmis prin delegatul Preafericirii Sale, Preasfințitul Varlaam, secretarul Sfântului Sinod, precum și pentru binecuvântarea ca Televiziunea Patriarhiei Române Trinitas TV să transmită atât Sfânta Liturghie cât și ceremonia întronizării noastre în demnitatea de Întâistător al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.

Mulțumim cu dragoste frățească Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei pentru toată osteneala depusă și felul înțelept în care a rânduit lucrurile și ne-a purtat de grijă după plecarea dintre noi a ÎPS Arhiepiscop Justinian, și mai ales pentru împlinirea cu mare responsabilitate a rânduielilor canonice în calitate de Mitropolit al locului și locțiitor de Episcop al Maramureșului și Sătmarului până la alegerea și întronizarea smereniei noastre ca Întâistător al acestei eparhii.

Ne încredințăm rugăciunilor sfinților părinți ai Bisericii noastre Ortodoxe Române, membri ai Sfântului Sinod, celor care s-au ostenit să împodobească și să lumineze cu prezența lor această zi de praznic pentru Maramureș și Sătmar, și celor care ne-au așezat pe umeri, prin votul lor, această sfântă povară a slujirii noastre ca Păstor al păstorilor din de Dumnezeu păzita Episcopie a Maramureșului și Sătmarului.

Dorim să mulțumim cu multă recunoștință demnitarilor (și ciertare că nu le pomencem numele, ca să nu uit pe cineva) din Parlamentul și Guvernele României care s-au succedat în acești 22 de ani, din Consiliile Județene și Locale care ne-au ajutat atât cât a fost cu putință, să recităm această Eparhie istorică și martirică și mai ales să ctitorim catedrala episcopală care a presupus eforturi financiare și umane doar de Dumnezeu știute până la fixarea crucii în 11 august a.c. pe cupola ei. Este o ctitorie pentru dănuire și veșnicie.

Mulțumesc ucenicilor mei de la Rohia, în oricare mănăstire

a Eparhiei se găsească ei acum, cu ascultarea, și mai ales celor de la Catedrala Episcopală (Arhim. Casian și Arhid. Nifon) care mi-au ușurat crucea, prin preluarea multor sarcini în construirea acestui monument al credinței și neamului românesc.

Ostenitorilor din Centrul Eparhial, cu care am lucrat și am trăit împreună bune și grele, le arăt astăzi dragoste și prețuire și îmi doresc să lucrăm cu adevărat și în mod corect și sincer și cu mult respect pentru preoțimea pe care o reprezentăm și pentru poporul peste care „Duhul Sfânt ne-a chemat” să fim povățuitori și îndrumători.

Un cuvânt de prețuire adresăm reprezentanților celorlalte culte, prezenți aici de față, mulțumindu-le pentru cinstea pe care ne-au făcut-o și rugând pe Dumnezeu să ne ajute să-L mărturisim pe Fiul Său Iisus Hristos unei lumi care își abandonează și neagă valorile creștine, valori care au stat la temelie Europei și lumii civilizate. Îl rugăm pe Dumnezeu să ne dăruiască înțelepciune să descifrăm semnele timpului pe care îl trăim și să dăm răspuns creștinesc împreună vremurilor grele care vin. Europa este astăzi în fața unor mari provocări, poate cele mai mari din istoria ei. Soluția pentru rezolvarea acestor probleme nu poate nesocoti valorile evanghelice și tradiția creștină, deoarece criza este în primul rând morală. Noi țările din Răsăritul Europei am traversat 45 de ani de comunism și vrem să rămânem creștini pentru că ne-am săturat de marxism și ateism. Religia creștină încă este majoritară pe glob. Suntem împreună 2 miliarde și 3 sute de milioane – 32%. Vom reuși să reîncreștinăm lumea?!

Reprezentanților comunității maghiare le arătăm respect, prețuire și prietenie, exprimând speranța că vom continua să lucrăm împreună pentru bunăstarea locuitorilor din țara noastră, indiferent de etnie și cultură, deoarece pentru aceasta am fost chemați să-i cârmuim, dar mai ales să-i slujim. Dumnezeu ne-a adus împreună pe acest pământ binecuvântat de 1000 de ani. Înseamnă că dorește să conviețuim în pace și respect reciproc. Până la urmă, chiar dacă în istorie uneori ne-am rănit unii pe alții, pentru că așa au fost vremurile, totuși, pacea și dialogul sunt cele mai bune soluții de a construi împreună. Sunt lucruri în care ne deosebim: etnia, limba și cultura. Ne unește însă ceva fundamental: credința în Dumnezeu și în valorile creștine. Vrem să credem și putem să afirmăm în lumina istoriei că țara noastră a fost și este o Europă în mic, unde trăim împreună de secole mai multe etnii, culturi și religii, iar poporul român majoritar este mai mult decât tolerant, este fratern și împăciuit datorită creștinismului care i-a înobilat firea și sufletul.

Îndrept gând de recunoștință familiei în care m-am născut și în sânul căreia am crescut în dragostea de Dumnezeu și de neam, prin aleasa educație creștină primită de la părinți și mai cu seamă de la măicuța mea, monahia Maria Magdalena, o icoană a sfințeniei. De asemenea le sunt profund recunoscător, arătându-le veșnică recunoștință, Părinților duhovnicești care azi ne veghează din ceruri: ÎPS Părinte Justinian Chira, Arhim. Serafim Man și monahul Nicolae Steinhardt, care ne-au povățuit și au contribuit la formarea noastră duhovnicească.

De asemenea, le arătăm prețuire și cinstitie celor cărora le datorăm educația și formarea noastră, de la dascălii din Rozavlea Maramureșului până la cei de la Seminarul Teologic și Facultatea de Teologie, precum și profesorilor universitari prin care ne-am desăvârșit studiile postuniversitare.

Un cuvânt aparte aș dori să adresez tinerilor. Aceasta este ziua lor, pe care Dumnezeu ne-a luminat să le-o dăruim, zi în care îl sărbătorim pe Sfântul Întâiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan. De astăzi înainte va fi și ziua mea, ziua în care Hristos Dumnezeu ne-a încredințat acest odor sfânt, Episcopia Maramureșului și Sătmarului, iar cea mai prețioasă comoară a acestei eparhii sunt tinerii, de care vom continua să ne ocupăm în mod deosebit, pentru a se forma și crește în duhul evangheliei, în familia creștină binecuvântată de Dumnezeu, pentru biserică și neam. În același timp nu vom uita de cei bătrâni, bolnavi, abandonati și singuri. Un popor care nu își îngrijește și prețuiește bătrânii, nu are respect și demnitate, iar dacă nu își crește și educă cum trebuie tinerii, nu are viitor.

Doresc să mulțumesc cu multă dragoste tuturor instituțiilor laice și bisericești care și-au adus contribuția lor la buna desfășurare a acestui eveniment istoric din viața eparhiei noastre. De asemenea celor care au oferit daruri colindătorilor și tuturor credincioșilor prezenți la eveniment, care, prin prezența lor, au arătat tăria credinței și noblețea neamului din care fac parte.

Pe toți cei prezenți - preoți, monahi, oaspeți dragi și mulțimea credincioșilor care ați împodobit și luminat cu participarea dumneavoastră această solemnitate - să vă ocrotească și să vă răsplătească Dumnezeu cu darurile Sale, iar nouă ne revine o sfântă și dragă datorie să vă pomencim în rugăciuni, rugându-vă totodată să nu ne uitați în rugăciunile personale ale dumneavoastră.

În încheierea acestei mari și însemnate, pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru ea, rostim cu Sfântul Ioan Gură de Aur: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!” Amin!

† Iustin

Episcopul Maramureșului și Sătmarului

Preasfințitul Părinte Episcop IUSTIN HODEA, noul Chiriarh al Maramureșului și Sătmarului

Pr. Iustin Tira

Intre clerul și credincioșii eparhiei Maramureșului și Sătmarului, praznicul Nașterii Domnului din anul 2016, pe lângă componenta liturgică a sărbătorii, a avut și semnificația începutului unei noi etape în viața bisericească a comunității ortodoxe din nord-vestul Transilvaniei prin instalarea noului Chiriarh în persoana Preasfințitului Părinte Episcop IUSTIN HODEA, fiul eparhiei și al Maramureșului, atât după nașterea trupească cât și după cea duhovnicească. Este cel de al 30-lea ierarh al Maramureșului și Sătmarului, care însumează 600 de ani de istorie.

Tronul episcopal al Maramureșului și Sătmarului a devenit vacant în dimineața zilei de 30 octombrie 2016 prin mutarea la cer a venerabilului arhiepiscop JUSTINIAN CHIRA (1921-2016). Potrivit rânduielii bisericești, după cele 40 de zile de rugăciune și doliu, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința de lucru din 16 decembrie 2016 a ales, prin vot secret, pe noul Chiriarh al Maramureșului în persoana Preasfințitului Părinte IUSTIN. Alegerea sinodală, ca și propunerea Sinodului Mitropolitan al Clujului, Maramureșului și Sălajului, asumată și de membri Adunării Eparhiale a Maramureșului și Sătmarului, a avut ca temei cei 32 de ani de slujire, dintre care 22 de ani ca arhiepiscop, în care, în toate demnitățile încredințate, părintele IUSTIN și-a îndeplinit misiunea cu maximă responsabilitate, cu totală implicare și dăruire, cu maturitate și competență, concretizate, între altele, prin construirea unei noi și monumentale biserici a Mănăstirii „Sfânta Ana” - Rohia, a Centrului cultural-monahal „Nicolae Steinhardt” de la Rohia, a impresionantei Catedrale Episcopale „Sfânta Treime” din Baia Mare, a celor peste 100 de Sfinte Liturghii săvârșite în fiecare an de arhierie, a celor peste 300 de preoți hirotoniți, peste 100 de biserici târnosite și alte câteva sute resfințite. Toate liturghiile, târnosirile sau resfințirile de biserici, ca și toate evenimentele pecetluite cu rugăciune și prezență arhierescă, au fost încununate și împodobite de cuvântul de învățătură, temeinic pregătit, inspirat și cu solemnitate rostit, izvorât din cuvântul Sfintei Scripturi și învățătura de credință ortodoxă.

Cât de benefică a fost pentru eparhia Maramureșului și Sătmarului prezența și lucrarea Preasfințitului IUSTIN înțelegem și din ceea ce nota în jurnalul său părintele arhiepiscop JUSTINIAN: „Binecuvintez momentele în care Dumnezeu m-a îndemnat și m-a luminat să-l propun pe părintele Iustin de la Mănăstirea Rohia să fie ales și numit episcop al plaiurilor din nord-vestul României, să vină alături de episcopul Justinian” (din volumul „Reflecții”, Baia Mare, 2016, p. 127). Din rațiunile pomenite mai sus și-a dorit din adâncul inimii să-i fie urmaș. Așa înțelegem din același jurnal în care nota: „Mă simt dator față de arhiepiscopul Iustin, care a fost cel mai credincios și mare binefăcător al meu, acum, la bătrânețe. Dorința mea cea mai mare este ca el, părintele Iustin arhiepiscopul, să fie următorul după mine, pentru că are multe și mari merite și vrednicii” (din volumul „Reflecții”, Baia Mare, 2016, p. 103).

Nu numai în inima părintelui său duhovnicesc avea chipul și statura arhierelui vrednic și nici doar al preoților și monahilor, ci și în sufletul și conștiința credincioșilor. Iată și caracterizarea unui jurnalist: „Preasfințitul Iustin Hodea Sigheteanul poate fi caracterizat în multe feluri și i se pot atribui multe calități, toate adevărate și toate evidente: vocația de ctitor, simțul deosebit în organizarea și rânduirea problemelor din Eparhia noastră, cultura vastă, cuvântul ziditor care te fac să te simți ca în amfiteatrul unei universități de renume sau în publicul unui simpozion cultural, echilibrul, prestația impunătoare. Dar ceea ce-l definește cu adevărat este aerul de voievod, de nobil, iar nobilul este mai presus de orice, un om liber. Preasfințitul Iustin nu este voievod și nobil doar după nume (Hodea fiind nume nobiliar vechi, din Maramureșul istoric) și vișă, ci mai ales după cuget și suflet, așa cum sunt cu adevărat oamenii lui Dumnezeu” (Ioan Lucăcel, „Voievodul Bisericii lui Hristos”, revista „Graul Bisericii noastre”, nr. 2 (78), anul XXV, Baia Mare, 2014, p. 28).

Din rațiunile de mai sus, hotărârea Sfântului Sinod a fost întâmpinată cu bucurie și recunoștință în întreaga eparhie a Maramureșului și Sătmarului, așa cum s-a putut lesne observa și în ziua de 27 decembrie 2016, când a avut loc solemnitatea întronizării noului Întâistător al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, sărbătoare la care au participat peste 6.000 de credincioși, tineri și vârstnici, majoritatea îmbrăcați în portul tradițional. Au fost prezenți de asemenea și academicieni și oameni de cultură, oficialități civile și militare din

Județele Maramureș și Satu Mare, parlamentari europeni, senatori și deputați, foști miniștri, primari de municipii și comune, monahi și monahii, protopopii eparhiei și un mare număr de preoți.

golpionul, camilafca și cârja arhierescă, și l-a așezat în tronul de episcop al Maramureșului și Sătmarului. P.S. Episcop vicar patriarhal VARLAAM Ploieșteanul a dat citire mesajului Preafericitului Părinte

DANIEL - Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române intitulat: „Un ierarh dinamic și misionar”, iar domnul VICTOR OPASCHI - ministru-secretar de stat a prezentat mesajul Secretariatului de Stat pentru Culte evidențind legătura de „paternitate duhovnicească” deosebită dintre ierarhul întronizat și „voievodul spiritual al Maramureșului”, Înaltpreasfințitul Părinte Justinian. „Sunteți cea mai inspirată alegere pentru această demnitate care vi s-a încredințat astăzi”, a încheiat domnia sa. Din partea clerului și a credincioșilor eparhiei a rostit un cuvânt de întâmpinare P.C. Pr. Dr. Vasile Augustin - vicar eparhial.

I.P.S. Părinte Mitropolit ANDREI, în cuvântul duhovnicesc de întronizare i-a pus la inimă noului ales patru îndatoriri principale: să-i primească pe toți, să-i iubească pe toți, să se roage pentru toți și să poarte sarcinile la toți. Peste toate să așeze mereu virtutea răbdării.

Solemnitatea s-a încheiat cu cuvântul - program rostit de Întâistătorul eparhiei, Preasfințitul Părinte Episcop IUSTIN HODEA care, mai întâi, a reiterat pe scurt istoria zbuciumată a Eparhiei Maramureșului pe parcursul celor 600 de ani de existență, de luptă, de prigoană și suferință, dar și de înviere și reînviere, după care a expus limpede parcursul duhovnicesc și pastoral-misionar pe care-l va sluji cu același devotament și dăruire cu care a făcut-o împreună cu părintele său duhovnicesc vreme de 22 de ani.

„Sunt vremuri de mari provocări - a spus P.S. Sa - care se desfășoară într-un ritm absolut amețitor, iar Biserica nu se sperie de aceasta. Suntem chemați, așa cum a zis Proorocul David, «să nu dăm somn ochilor noștri și nici odihnă tâmpelor noastre» până ce nu vom vedea împodobit și înfrumusețat locașul lui Dumnezeu din sufletul fiecărui român. Îi chem la împreună lucrare de implicare și responsabilitate. Nu avem timp de odihnă. Trebuie să lucrăm toată viața, deoarece este scurtă. Îi rog ca împreună să ne ocupăm de cei săraci, abandonați, singuri și nedreptățiți de o societate care se vrea corectă și dreaptă și totuși produce atâtea nedreptate pentru persoane, pentru familie. Îi chem să slujim cu fidelitate valorile noastre sfinte, sfânta și dreapta credință, familia creștină, să ne educăm tinerii în spiritul valorilor noastre tradiționale și al culturii noastre creștinești, al învoățământului nostru tradițional care a fost unul de excepție în istoria acestui popor”, a spus P.S. Episcop IUSTIN adresându-se clerului de mir și monahal din eparhie.

În acest ceas solemn de început binecuvântat îi rugăm smeriți pe Sfântul Prooroc Ioan Botezătorul, pe Sfânta Mironosiță Maria-Magdalena, pe Sfântul Întâiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan și pe Sfântul Iustin Martirul și Filozoful, pe care și i-a ales ca ocrotitori duhovnicesți, să-l însoțească pe Preasfințitul Părinte Episcop Iustin în păstoria pe calea vieții și a mântuirii a turmei duhovnicesți încredințate.

Întru mulți și fericiți ani!

IUSTIN HODEA - din botez Ioan (n. 23 iunie 1961 în Rozavlea, jud. Maramureș, din părinții Ștefan și Maria Hodea), cursuri seminariale la Craiova și Cluj-Napoca, universitare la Sibiu și doctorale la Cluj-Napoca cu teza: „Personalitatea Sfântului Ioan Botezătorul între mărturie și mesianism iudaic, în descrierea Evangheliilor și a literaturii necreștine” (susținută în 25 noiembrie 2011 la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca); intrat ca frate la Mănăstirea „Sfânta Ana” - Rohia în 1976, hirotonit diacon și preot în 1984, tuns în monahism sub numele de IUSTIN în 1985 (având ca naș de călugărie pe Preasfințitul Episcop Justinian), hirotesit protosincol în 1990 și arhimandrit în 1993, stareț al Mănăstirii „Sfânta Ana” - Rohia din 1989; la propunerea P.S. Episcop Justinian Chira, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința din 22 martie 1994, l-a ales arhiepiscop vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, cu titulatura de „Sigheteanul”; hirotonit arhiepiscop în 16 aprilie 1994 la Mănăstirea „Sfânta Ana” - Rohia; în ședința Sfântului Sinod din 16 decembrie 2016, a fost ales ca episcop al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, devenită vacantă prin trecerea la cele veșnice a părintelui arhiepiscop Justinian Chira († 30 octombrie 2016).

Sfânta Liturghie a fost oficiată de I.P.S. Părinte Mitropolit ANDREI al Clujului, Maramureșului și Sălajului, împreună cu I.P.S. Părinte TEODOSIE, arhiepiscopul Tomisului, I.P.S. Părinte IRINEU, arhiepiscopul Alba Iuliei, I.P.S. Părinte IOACHIM, arhiepiscopul Romanului și Bacăului, I.P.S. Părinte CIPRIAN, arhiepiscopul Buzăului și Vrancei, P.S. Părinte IUSTIN, episcopul ales al Maramureșului și Sătmarului, P.S. Părinte CORNELIU, episcopul Hușilor, P.S. Părinte SOFRONIE, episcopul Oradiei, P.S. Părinte ANDREI, episcopul Covasnei și Harghitei, P.S. Părinte PETRONIU, Episcopul Sălajului, P.S. Părinte GURIE, Episcopul Devei și Hunedoarei, P.S. Părinte SILUAN, Episcopul ortodox român din Ungaria, P.S. Părinte TIMOTEI, Episcopul ortodox român al Spaniei și Portugaliei, P.S. Părinte VARLAAM PLOIȘTEANUL, Episcop vicar patriarhal, P.S. Părinte PAISIE LUGOJANUL, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, P.S. Părinte IGNATIE MUREȘEANUL, Arhiepiscop vicar al episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei. Din sobor au făcut parte și un număr de 14 preoți și 8 diaconi. Răspunsurile liturgice au fost date de corurile reunite: „Doxologia” al Catedralei episcopale „Sfânta Treime” și corala „Arhanghelii” a preoților din eparhie, dirijate de preot profesor dr. Petrică Covaciu.

Cuvântul de învățătură de la Sfânta Liturghie intitulat: „La Crăciun se redeschide Raiul” a fost rostit de către I.P.S. Părinte Mitropolit ANDREI, îndată după citirea Sfintei Evanghelii.

După încheierea Sfintei Liturghii a avut loc solemnitatea de întronizare, deschisă de citirea Gramatei Mitropolitane, după care, I.P.S. Părinte Mitropolit ANDREI a înmănat noului Păstor Preasfințitului Părinte Episcop IUSTIN Mantia arhierescă, crucea pectorală și en-

Abouna Matta El-Meskin și teologia „ieslei din Betleem”

Protos. Benedict Vesa

Betleemul este locul nostru de naștere... Nașterea lui Hristos în acea zi a fost pentru noi naștere veșnică... Dacă pentru noi experiența de nou-născut este dificilă, pentru Tine nu este, Fiule al lui Dumnezeu. Dacă pornim pe drumul care ne conduce la comuniunea cu Tine, începând cu starea micimii, tu ești Cel care poți să îndepărtezi toate obstacolele care ne împiedică să facem aceasta... Fă ca să nu ne credem mari în experiențele noastre. Ajută-ne, în schimb, să devenim mici ca și Tine până ce îți putem fi apropiați și să primim de la Tine smerenie și blândețe în abundență. Nu ne lipsi de descoperirea Ta, de epifania copilăriei Tale în inimile noastre, pentru ca prin ea să putem să vindecăm orice orgoliu și orice aroganță... Lumea suferă răni dureroase pentru că boala sa cea mare este: cine să fie cel mai mare? Dar astăzi am aflat în Tine unicul medicament, Fiule al lui Dumnezeu. Noi și lumea întreagă nu aflăm mântuire și nici pace dacă nu ne întorcem să Te întâlnim din nou în ieslea din Betleem”¹.

Teologia „micșorării” inaugurată de venirea Domnului Hristos în lume este tema centrală a meditațiilor Părintelui Matta El-Meskin, sau Matei „cel sărac”, părinte duhovnicesc al Mănăstirii Sfântul Macarie din Egipt, trecut la cele veșnice în 2006. De numele său se leagă o reînnoire duhovnicească, atât în spațiul monahal, cât și în cel mirenesc, în Biserica Coptă din Egipt. La modul foarte simplu, acesta subliniază faptul că Dumnezeu vine în lume pentru ca să ni se descopere aieva, să ni se prezinte și să ne arate efectiv cum să trăim. Tocmai de aceea, în viziunea sa, creștinismul nu este o teorie, ci este un mod de viață, o experiență a comuniunii cu Dumnezeu cel mare care s-a făcut pe Sine foarte mic pentru ca pe om să-l facă foarte mare. Aceasta este tema centrală a meditațiilor sale.

Yousef Iskandar, pe nume de mirean, se naște în ziua de 20 septembrie 1919, într-un orașel situat la 45 de km de Cairo, la Bahha. În anul 1943 absolvă studiile de Farmacie și va lucra în acest domeniu. Dobândește o stare financiară destul de solidă. Dar glasul Domnului este mai puternic. Așa se face că își împarte întreaga avuție săracilor, păstrând pentru sine doar contravaloarea biletului până la mănăstire, căci la 10 august 1948 devine monah în cea mai săracă mănăstire din regiune, Anba Samuel, în Egiptul de Sus. Două erau preocupările de bază în mănăstire – lectura Sfintei Scripturi și rugăciunea liturgică. Aici începe să scrie prima sa carte, despre rugăciune – „Viața de rugăciune ortodoxă” (*Orthodox Prayer Life*). Trei ani mai târziu, din pricina condițiilor severe de viață, se îmbolnăvește și este nevoit să se mute în Mănăstirea El-Surian în Wadi Al-Natroun. Acolo va fi hirotonit preot împotriva voinței sale. Viețuirea sa într-o asceză severă a continuat, căci chilia sa se afla la o bună distanță de mănăstire. Totuși, la doar doi ani de la venirea sa aici, va fi chemat să devină părintele spiritual al mănăstirii, în mod special pentru frații tineri. În felul acesta a devenit ferment al înnoirii vieții monahale în Biserica Coptă contemporană. S-a remarcat în mod deosebit în ceea ce reprezintă inima monahismului – paternitatea duhovnicească, după modelul Părinților de Pateric ai secolului al patrulea. Un număr însemnat de tineri au ales viața monahală din pricina prezenței sale duhovnicești deosebite.

În această mănăstire își termină prima sa carte despre rugăciune (*Orthodox Prayer Life*), publicată în 1952 și revizuită în 1968. Va fi tradusă mai târziu în limba franceză (1977), limba italiană (1998) și în limba engleză (2002). Va îndeplini pentru doi ani și slujirea de preot slujitor în Alexandria, iar în 1956 se va întoarce la prima sa mănăstire – Anba Samuel – căutând liniștea și singurătatea. Vor urma trei ani de o astfel de petrecere, timp în care a fost pentru prima dată înaintat pentru a ocupa slujirea de Papă al Bisericii Copte. Se va întoarce la El-Surian, ducând o viață de sihăstrie dincolo de zidurile mănăstirii. Împreună cu 11 discipoli se va îndepărta în deșertul Wadi Al-Rayan, la o distanță de 50 de km de cel mai apropiat oraș în Egiptul de Sus, regiunea Fayoum. După modelul Părinților din vechime, și-au săpat chilii în stâncă, suportând viața ascetică dură și spațiul geografic deloc confortabil pentru aproape

zece ani (1960-1969). În ciuda condițiilor, numărul ucenicilor a crescut. În acest context, Papa Chiril i-a cerut ca, împreună cu ucenicii săi, să se mute în Mănăstirea Sfântul Macarie, situată la jumătatea drumului dintre Cairo și Alexandria, unde mai rămăseră doar șase monahi și aceștia înaintați în vârstă. În urma venirii acestora, mănăstirea trece printr-o reînnoire spirituală de excepție, numărând în zilele noastre peste 130 de părinți și întinzându-se pe o suprafață de peste șase ori mărimea inițială. Aici își desfășoară în mare parte activitatea sa publicistică remarcabilă – peste 180 de cărți și aproximativ 300 de articole în diverse reviste, toate dedicate la variate aspecte din viața duhovnicească, arătând că mesajul evangheliei este unul cât se poate de real și posibil. Numeroase dintre aceste cărți și articole vor fi traduse în diverse limbi moderne precum engleza, franceza, germana, italiana, spaniola, greaca, poloneza, rusa sau olandeza. Abouna Matta El-Meskin trece la cele veșnice în ziua de 8 iunie 2006 și este înmormântat într-un mormânt săpat în stâncă, în apropierea mănăstirii.

Întreaga sa operă a fost orientată biblic și încadrată liturgic. Totul se desfășoară în și în jurul vieții spirituale. Legea duhovnicească care stă în centrul meditațiilor sale vizează întâlnirea dintre splendoarea lui Dumnezeu și vulnerabilitatea umană în ieslea din Betleem. Această întâlnire a metafizicii cu fizica ne pune în fața unei intersecții incredibile dintre slava lui Dumnezeu și mizeria umană. Abouna Matta vorbește de „un protocol al ieslei și al Fecioarei”, căci Dumnezeu se descoperă omului în starea de „despuiere, dezbră-

care” de slava Lui, dar și în curăție. Se inaugurează un nou limbaj – micșorare, sărăcie, simplitate, toate cuprinse într-un dicționar care se numește „dragoste”. Sau, folosind terminologia utilizată de Sfântul Apostol Pavel, Dumnezeu, pentru venirea Fiului Său în lume, se folosește de „cele slabe ale lumii”, „cele nebune”, „cele de jos, nebagate în seamă” pentru a-și arăta înțelepciunea de sus (1 Corinteni 1, 27-18). Răstoarnă scara de valori potrivit căreia cineva se remarcă fie prin poziția socială, fie prin starea financiară, fie prin educația primită. În cazul Domnului Iisus Hristos, Acesta se naște într-un oraș necunoscut, un loc extrem de umil, un grajd de vite, dintr-o familie simplă, nu de aristocrați,

și sub chipul unui copil, care ne duce cu gândul, dincolo de puritatea lui, la vulnerabilitate, la nevoia de ajutor. Și de aici și legea duhovnicească după care funcționează viața noastră – „dacă este cineva mic, acela să vină la Mine”. Din această pricină, Abouna Matta va spune despre omul nou, despre noi, că „suntem născuți la Betleem”². Dacă omul cel vechi este născut în Eden, cel nou este născut din pânțele Fecioarei și în ieslea din Betleem. *Întruparea este credința noastră, viața noastră, învățătura și mântuirea pe care o trăim în fiecare zi.* Prezența specială a omului la acest eveniment se întâmplă tocmai în „carnea” pe care Fiul lui Dumnezeu a luat-o întrupându-se din Fecioara Maria. Vechiul principiu „gândesc, deci exist” se transformă în „Hristos s-a născut, deci sunt”. Nu este vorba de un simplu eveniment petrecut acum 2016 ani, ci de o relație permanentă, o existență împărtășită de Hristos și de om. La întrebarea – unde suntem noi născuți? – răspunde: „la Betleem”. Betleemul reprezintă începutul nostru și legea vieții noastre: „Nu m-am dus eu la Betleem, ci Betleemul a venit la mine. M-a pătruns în profunzimi și din el îmi trag existența veșnică”³.

Abouna Matta este un imnograf al „Întrupării”, ca și taină a viețuirii spirituale zilnice. Venirea lui Dumnezeu în lume este punctul „o”, de referință în istoria omului nou, un prezent continuu, pentru că atunci se inaugurează alianța dragostei dintre Dumnezeu și om, odată și pentru veșnicie. Redăm în cele din urmă un paragraf unde acesta proclamă acest adevăr drept lege a vieții și mister al prezenței dumnezeiești continue în lume: „Nașterea lui Hristos este o alianță a dragostei încheiată de Dumnezeu cu fiecare om, un atestat al unei incredibile micșorări săvârșite de Dumnezeu la Betleem, în persoana lui Iisus Hristos. În Acesta, Dumnezeu este gata să se micșoreze în orice moment, chemându-l pe om la dragostea și unirea cu El. Născându-se, Hristos ne-a oferit nu un model temporar de dragoste, care L-a unit pe Dumnezeu cu noi la Betleem și care s-ar fi sfârșit odată cu desăvârșirea sa la Crăciun. Vorbim, de fapt, de un spațiu dumnezeiesc deschis, nelimitat, pentru toți oamenii și care nu va înceta să rămână deschis până ce *toți vor fi una. Precum Tu, Părinte, ești în Mine și Eu în Tine, să fie și ei în Noi una, pentru ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis... pentru ca iubirea cu care M-ai iubit să fie în ei și Eu în ei*” (Ioan 17, 21, 26)⁴.

² Matta el Meskin, *L'umanità di Dio*, p. 193.

³ Matta el Meskin, *L'umanità di Dio*, p. 200-201.

⁴ Matta el Meskin, *L'umanità di Dio*, p. 171.

NICOLAE-DRAGOȘ KERESKES, *Origenismul în secolele III-VIII*, Cuvânt înainte de pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb, col. „Monografii”, vol. 7, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.

Spațiul teologic românesc contemporan ne-a obișnuit mai degrabă cu cercetări monografice dedicate unor personalități, decât ideilor acestora sau modului în care ele s-au propagat și au influențat cursul științei în cauză sau cel al vieții bisericești. De aceea, lucrarea părintelui Nicolae-Dragoș Kerekes, intitulată *Origenismul în secolele III-VIII*, se înscrie, din acest punct de vedere, într-o categorie inedită a cercetărilor de istorie bisericească.

Volumul, o versiune îmbogățită și îmbunătățită a tezei de doctorat a autorului, beneficiază de prefața părintelui profesor Ioan-Vasile Leb, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității Clujene (pp. VII-XIII). Acesta subliniază câteva elemente de noutate ale cercetării, prezintă succint structura ei, oferă câteva citate, al căror rol este acela de a-l determina pe cititor să se angajeze în itinerarul lecturii, și, în final, îl invită să descopere el însuși dacă este sau nu mulțumit de volum, lansându-i o provocare.

Urmează apoi o listă de abrevieri (pp. XV-XIX), sumarul lucrării (pp. XXI-XIV), și introducerea (pp. 1-4). În cadrul ei, autorul realizează o sumară trecere în revistă a inițiativelor publicistice dedicate personajului de la al cărui nume își trage ființa curentul origenist, și formulează câteva întrebări metodologice, privitoare la viața și opera lui, dar și la impactul pe care l-au avut ideile sale sau actualitatea lor.

Partea introductivă este apoi urmată de un capitol dedicat biografiei personajului (pp. 5-32). Autorul preferă să adauge investigației, ce se desfășoară într-o manieră diacronică, subunități tematice fiind dedicate copilăriei lui (p. 10-14) și activității desfășurate de el la Alexandria (pp. 15-24) și Palestina (pp. 25-30), și două subcapitole suplimentare, unul dedicat izvoarelor biografiei lui (pp. 8-10) și unul în cadrul căruia se preocupă de trecerea în revistă a operei sale (pp. 31-33). Primul dintre ele explică parțial lipsa unui *review de literatură* mai amplu în partea introductivă.

Excursul biografic este succedat de o analiză amplă a doctrinei lui (pp. 63). În cadrul ei, autorul despică și analizează ideile precum subordinaționismul (pp. 37-40), preexistența sufletelor (pp. 41-44), metempsihoza (pp. 44-48), controversata apocatastază (pp. 52-56), dar și alte aspecte similare, oferind o interpretare bazată pe izvoarele patristice ulterioare, asupra lor. Apoi, el realizează o analiză a controverselor origeniste (pp. 65-156). După trecerea în revistă a principalilor antorigeniști (pp. 65-67), analiza disputelor alexandrine din secolul al III-lea al erei noastre, este segmentată în funcție de tematicile care au generat-o, respectiv: disputele de drept canonic (pp. 70-82), și cele teoretice, fragmentare și necontemporane (pp. 82-90). Autorul va renunța însă la această tipologizare în cea de-a doua parte a capitolului, dedicată finalului secolului pomenit și celui următor, preferând să urmărească metamorfozarea ideilor lui în gândirea altor autori și impactul pe care l-au avut ele asupra lor, prin focalizarea asupra fiecăruia dintre ei.

La fel va proceda și în părțile 3 (pp. 157-288) și 4 (pp. 289-348), când, în analiza primei și a celei de-a doua dispute origeniste, va urmări inițial persoanele implicate și abia apoi va face o descriere a ei. Așa se explică prezența unor informații bio-bibliografice privitoare la Epifanie de Salamina, Rufin de Aquileia, Ieronim de Stridon, Teofil al Alexandriei, Sfântul Ioan Gură de Aur, sau Rufin. Întrucât cea de-a doua dispută va culmina cu Sinodul al V-lea Ecumenic, autorul socotește potrivit să ofere o prezentare amplă a cadrului acestuia, a evenimentelor cu rol precursor, dar și a contextului în care va urma să se desfășoare el (pp. 296-345).

În ultima parte a cercetării, teologul autor inserează un capitol ce identifică și analizează influențele origeniste ce pot fi regăsite în ideile unora dintre Sfinții Părinți (pp. 349-464). Operele lui Didim cel Orb (pp. 349-381), Vasile cel Mare (pp. 381-397), Grigore Teologul (pp. 397-407), Grigore de Nyssa (pp. 407-429) sau Maxim Mărturisitorul (pp. 448-464), sunt investigate, cu scopul de a identifica modul în care s-a amprentat gândirea origenistă asupra lor.

Concluziile (pp. 465-468), formulate într-un mod cam parcimonios, însă destul de consistent, în cadrul cărora se marșează cu precădere pe recapitularea unor ipoteze deja enunțate și confirmarea lor, sunt apoi urmate de o amplă listă bibliografică (pp. 469-546), și de un indice scripturistic (pp. 547-572), care oferă o dovadă suplimentară cu privire la profesionalismul cu care a fost realizat volumul.

Deși nu abordează un subiect eminent nou, ci mai degrabă unul care s-a bucurat de un interes constant de-a lungul timpului, din partea spațiului teologic, lucrarea părintelui Nicolae-Dragoș Kerekes reprezintă o contribuție importantă pentru cercetarea de specialitate din spațiul românesc și nu numai. Prin modul în care reușește să urmărească propagarea ideilor origeniste în spațiul teologic alexandrin și nu numai, să arate care au fost elementele care au dus la condamnarea unora dintre ele și cum au influențat ele inclusiv mari personalități eclesiastice, dănsul oferă o sinteză amplă și utilă spațiului academic, reușind în același timp să răspundă la anumite întrebări privitoare la biografia și gândirea teologului alexandrin.

Ierom. Maxim Morariu

¹ Matta el Meskin, *L'umanità di Dio*, Qiqajon, 2015, p. 183-184.

PI. MAXIM (IULIU-MARIUS MORARIU), *Preoții năsăudeni și „Astra”, (1861-1918)*, Editura Charmides / Editura Argonaut, Bistrița / Cluj-Napoca, 2016.

Proaspătul volum ce poartă semnătura părintelui Morariu îl evidențiază pe acesta ca fiind un excelent cunoscător al meșteșugului cercetării istorice. Lucrarea are ca titlu „*Preoții năsăudeni și Astra (1861-1918)*” și este editat prin colaborarea editurilor Charmides (Bistrița) și Argonaut (Cluj-Napoca) în 2016, fiind înzestrată cu o prefață semnată de doamna Conf. Univ. dr. Ana Sima de la Facultatea de Istorie și Filosofie din Cluj-Napoca. În cadrul acesteia, se remarcă efortul autorului de a identifica și valorifica o cantitate considerabilă de documente dar și capacitatea acestuia de a corobora sursele identificate în scopul unei argumentări solide.

În introducere, autorul explică contextul în care se înscrie cercetarea dar și rațiunea elaborării ei: „în ceea ce privește activitatea preoțimii năsăudene în cadrul Astei, trebuie menționat faptul că, redescoperirea interesului pentru acest subiect este o chestiune relativ recentă, căci, până de curând, literatura de specialitate, cu excepția unor medalioane ocazionale de anumite momente comemorative, în care se specifică, cu privire la anumite personalități clericale, că au fost și membri ai Astei, nu conținea materiale privitoare la acest subiect” (p. 18).

Cadrul general al volumului oferă cititorului o perspectivă a contribuțiilor celor două instituții bisericești istorice ardelenne la dezvoltarea românismului din zona Năsăudului. Totodată, ea aduce în atenție și unele portrete ale unor clerici ai locului, uniți și ortodocși, care au contribuit semnificativ la creșterea culturală și spirituală a românilor din acea zonă. Realizarea lucrării a fost posibilă prin valorificarea unor manuscrise edite și inedite, volume sau diverse studii și cercetări: „latura documentară a cuprins informații extrase din Arhivele Naționale, Serviciul Județean Bistrița-Năsăud și din Arhivele Astei din Sibiu, dar și documente edite provenite din diverse colecții care s-au ocupat cu antologizarea lor” (p. 18).

Lucrarea este gândită în patru mari capitole, fiecare capitol este încadrat, din rațiuni scolastice, de două mari evenimente ce au marcat destinul despărțământului. Prin aceasta, părintele Maxim reușește să ofere cititorilor interesați doar de anumite perioade din istoria Astei un instrument de cercetare foarte util.

În cadrul celui dintâi capitol sunt analizate relațiile preoților năsăudeni cu Astra în perioada 1861-1870, adică de la înființarea ei și până la prima adunare astristă desfășurată la Năsăud: „între Asociațiunea Transilvană și reprezentanții Bisericii Ortodoxe și a celei Unite din zona Năsăudului a existat, încă de la înființarea celei dintâi, o bună colaborare, aceasta constituind adesea și un factor de unitate și echilibru între persoanele din conducerea instituțiilor ecleziastice iar fețele bisericești fiind, de multe ori elemente utile activităților astriste datorită influenței pe care o aveau, în cadrul comunității, și a rolului lor culturalizator” (p. 31).

Capitolul următor prezintă perioada cuprinsă între anii 1871 și 1893. Analizând această perioadă autorul observă că între preoțimea năsăudeană și Astra a existat, atât la nivelul instituțional, cât și la nivel sufletesc, o legă-

tură strânsă. La cel dintâi nivel, cele două instituții s-au sprijinit reciproc în idealul de culturalizare al lumii rurale, în vreme ce, la nivel parohial, preoții, ca luminători ai satelor, au contribuit la susținerea idealurilor ei, cel mai adesea însă, într-un chip discret, fapt ce explică penuria documentară existentă cu privire la acest subiect” (p. 38).

În cel de-al treilea capitol se analizează intervalul de timp 1893-1918. Cu referire la această perioadă autorul ajunge la următoarea concluzie: „nu putem decât să observăm că, în perioada dintre cea de-a doua adunare generală a Asociațiunii desfășurată la Năsăud și debutul secolului trecut activitatea astristă în zona Năsăudului, a fost una bogată. Preoții de aici au contribuit și ei la susținerea ei, organizând colecte pentru *Fondul George Barițiu*, susținând conferințe în care, au combătut alcoolismul și analfabetismul și i-au îndemnat pe țărani să se organizeze în reuniuni agricole și să-și păstreze identitatea națională. Spre sfârșitul acestei perioade se observă, de asemenea, o creștere substanțială a numărului preoților înscriși în structurile astriste cărora li se alătură și membri activi ce nu figurează pe listele oficiale, dar care aveau o activitate susținută” (p. 62).

Ultimul capitol al cărții este o reflecție asupra evenimentului Marii Uniri și a contribuției preoțimii năsăudene la realizarea ei. Capitolul se dorește să se constituie într-un „omagiu adus acestor mari luptători și întregitori de țară, care, au fost preoții năsăudeni” (p. 93). În privința cultivării sentimentului național, părintele Morariu subliniază că, preoții s-au ocupat de întreținerea acestuia așa cum reiese din întreaga perioadă cercetată. Cu certitudine „perioada premergătoare Unirii și cea din timpul acesteia au constituit, însă, momentele de mare intensitate, în care, preoții și-au dat concursul în realizarea marelui eveniment.

În altă ordine de idei, întreaga lucrare a părintelui Morariu pune în lumină relațiile preoților năsăudeni, deopotrivă ortodocși și catolici, cu Astra de la începuturile ei și până la Marea Unire. Dacă din punct de vedere al intensității ele au fost ciclotimice, totuși, colaborarea dintre cele două instituții amintite, cea ecleziastică și cea culturală, a fost una neîntreruptă. Cu alte cuvinte, preoții au fost cei care au salutat primii înființarea „Asociațiunii”, apoi, tot ei, au propagat prin localități idealurile astriste: „între modalitățile cele mai importante cu care au ajutat Asociațiunea transilvană se numără, alături de cotizații, pe care le-au achitat cu conștiinciozitate, conferințele populare. O mare parte dintre aceste conferințe au fost ținute de către preoți, în biserici, din fața amvoanelor și au contribuit la schimbarea unor mentalități” (p. 95). Pe de altă parte, explică autorul, această colaborare a fost una unilaterală: „nu doar Asociațiunea a fost ceea care a beneficiat de sprijinul Bisericii, ci și Biserica a beneficiat de pe urma ei. Contribuind la educarea poporului, a participat și la formarea unor credincioși responsabili și raționali, debarasați de vechile superstiții. Și în relațiile interconfesionale, ea și-a adus aportul, având adesea rolul de factor ponderator între cele două biserici istorice ale Ardealului, fapt ce se poate observa respectând proporțiile și în zona Năsăudului” (pp. 96-97).

Scrisă cu măiestrie și reconstruind diacronic perioada analizată, cartea părintelui Maxim Morariu devine, pentru cei interesați de istoria Astei, un instrument util de cercetare dar și o bornă de plecare pentru cei ce se vor apleca asupra subiectului în cauză.

Grigore-Toma Someșan

Breviter

Eminescu al tuturor și al nimănu

Aurel Sasu

Ln 1883, se manifestă primele tulburări psihice ale poetului. Est internat în ospiciul dr. Alexandru Șuțu, din București, cu diagnosticul *manie acută* (umbra cu pistol la el, amenințând că-l va împușca pe Rege). Este trimis apoi, pentru tratament, la Viena, unde psihoza maniaco-depresivă intră în remisie. În 1886, diagnosticul se schimbă în *alienație mintală*, datorită unor „gome sifilitice pe creier, exacerbate de alcool” (Ov. Vuia). Este tratat cu fricțiuni mercuriale și, în cele din urmă, intoxicat cu mercur. În 1889, este internat la Institutul „Caritas” din București, unde moare, la 15 iunie.

Mulți consideră perioada 1883-1889 epoca „mării întunecimi”, deși poetul s-a bucurat de lungi perioade de totală luciditate, marcate, liric, de câteva producții remarcabile. Înainte de moarte, diagnosticul era de paralizie generală progresivă, după ce trecuse și prin cel de sifilis congenital. S-a scris enorm pe tema diagnosticului schimbat de la un ospiciu la altul și despre tratamentele neadecvate. Întrebarea care bântuie mințile biografilor: a fost Eminescu sau nu alienat mintal? În ultimul timp, sunt tot mai multe voci care vorbesc de asasinat. Se crede că internările ar fi fost, toate, decizii politice. Altfel spus, arestări în instituții psihiatrice. De ce trebuia eliminat? Există mai multe supoziții: pentru denunțarea tratatului secret cu Austro-Ungaria - prin care Transilvania urma să rămână în vechiul imperiu -, pentru denunțarea politicii pro-germane a României și, în sfârșit, pentru conflictul cu lumea catolică, prin opoziția vehementă față de înființarea unei Mitropolii la București. Problema mai delicată este a celui/celor interesați să-l lichideze. „Forțe obscure, scrie Theodor Codreanu, care nici azi nu doresc să se afle adevărul”. Printre alte nume este amintit și cel al lui I. C. Brătianu.

După suprimarea fizică(!?), a urmat, progresiv și consecvent, arestarea gândirii lui Eminescu. Primul moment: anii imediat postbelici. Poetul devine, peste noapte, un simbol al urii împotriva exploataților, un sprijin în marea luptă de eliberare a popoarelor, un denunțator al burgheziei descompuse, participant, prin scris, la răsturnarea orânduirii capitaliste și apoget al proletariatului revoluționar. Opera este valorificată unilateral și sensul ei denaturat de exegeți cu credențiale exclusiv politice. Eminescu „participă”, împreună cu poetul cizmar Th. Neculuță, la înfierarea trădătorilor clasei muncitoare și la virulenta demascare a diversității claselor exploatoare. În cărțile vremii, poetul stă, adeseori, în aceeași pagină cu clasici ai marxism-leninismului, justificându-le teoria luptei de clasă și a confruntării ideologice. În versurile lui se descopereau, incipiente, primele idei socialiste, iar moștenirea lui devenea „armă de preț” (M. Beniuc) în făurirea noului model de civilizație. Un studiu, din 1949, al lui I. Vitner, se intitula: *Influența clasei muncitoare în opera lui Eminescu*.

Al doilea moment al gândirii eminesciene arestate, în ultimele decenii ale regimului totalitar: poetul decretat *icoană națională*. Prin opera lui se interpretează filosofia lui Kant, Shopenhauer și Heidegger. C. Ciopraga îl vede „la înălțimea unui Decebal”, o dimensiune originară a existenței românești, care declanșează „infiniul după infini”, în vreme ce Ilie Bădescu îl consideră precursor european al doctrinei capitalismului parazitar, autor al „tezelor de serie mondială ale sociologiei critice” și primul sociolog „care a cercetat geneza structurilor clientelare” în societățile occidentale. Pe scurt, după 1970, Eminescu devine „reprezentantul oficial al poporului român în dialog cu destinul omenirii” (idem). Suntem în anii celebrului protocronism: poetul este prioritatea românească absolută în raport cu modelele culturii, științei și filosofiei universale. Temele lui, spune același Ilie Bădescu, „prefigurează noua serie de conduite pentru omul european”, supoziție validată de citarea respectivelor teme în documentele de partid și de Stat, cu nestrămutata convingere că „ideologia și politica sunt inimaginabile fără figura poetului”. Prin urmare, Eminescu ajunge un fel de școală de educație națională: „cunoașterea operei lui este o contribuție la cunoașterea României eterne” (idem.). Din fericire, această imagine a poetului, sinteză inegalabilă și desăvârșită, pusă delirant în serviciul unui aparat de propagandă și a unei vaste manipulări politice, dispare odată cu moartea ideologiei totalitare.

Începutul perioadei de tranziție post '89 își dăruie idolii și, la propriu, își execută geniile. Eminescu nu mai folosește nimănu. Postmodernismul târziu împinge societatea spre parodie, anecdotă și kitsch. Conștiințele se mercantilizază rapid într-un context de identități hibride și de eliminare a tradiției din ecuația structurilor transnaționale. Pe fondul unui conflict, din ce în ce mai acutizat între generații, Eminescu e abordat în „rudimentele sale de gândire” și în valoarea de „carte de telefon versificată” a poeziei sale. Sloganul lui N. Manolescu: „să ne despărțim de Eminescu”, a prins repede în varianta lui denigratoare: „cadavrul din debara”, „mă lasă rece”, „e realmente nul” etc. Poetul național-comunismului, de până în 1989, ajunge, peste noapte, antisemit și purtător de cuvânt „al atitudinii rasiste de frondă”. Selecția prozatorului Bedros Horasangian din întreaga operă a publicistului e o propoziție: *Arbeit macht frei – Munca te face liber*, înscrisă la intrarea unui fost lagăr de concentrare. Aceasta este „privirea scrutătoare ce nimica nu visează” a epigonilor postcoloniali. La extrema cealaltă, recușările se vor fixa în vaste utopii de primordialități spirituale și de jertfă mesianică. Eminescu este „substitut pentru toți politicienii”, publicistica sa e un „colos științific”, cugetătorul e un „demn precursor al mișcării ecumenice”, geniul lui atinge „substanța imaterială a universului”. Ziaristul este „apărătorul românilor de pretutindeni, un *homo carpathicus* exemplar pentru „civilizația arhetipală a planetei” (I. Pachia Tatomirescu).

A fost, este încă Eminescu un nume manipulat? Cu siguranță! Unde se află, totuși, poetul care se dorea dezbrăcat de timp și de spațiu? Cum vom reuși să fim contemporani cu el, fără să-l denigrăm și fără să-l transformăm într-un instrument de narcisism funebru (E. Cioran)? Pur și simplu, citindu-l.

Prima ședință din anul 2017 a Sinodului Mitropolitan la Cluj

La reședința mitropolitană din Cluj-Napoca a avut loc miercuri, 4 ianuarie 2017, prima întâlnire pe anul acesta a ierarhilor din Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului.

Sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, membrii sinodului mitropolitan au făcut bilanțul anului 2016 și au evaluat activitatea tuturor sectoarelor din cadrul Mitropoliei. Astfel, au fost discutate realizările pe plan catehetic, social, misionar, filantropic și cultural. În continuare, au fost trasate perspectivele pentru anul 2017.

Ședințele sinodului mitropolitan au loc de mai multe ori pe parcursul unui an și au în vedere intensificarea misiunii pastorale în comunitate, dar și chestiuni de ordin administrativ.

Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului are în componență trei eparhii:

- Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului
- Episcopia Maramureșului și Sătmarului
- Episcopia Sălajului.

Membrii sinodului mitropolitan al Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului sunt: Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, Preasfințitul Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului, și Preasfințitul Părinte Vasile Someșanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. (Sursa: site-ul Mitropoliei Clujului)

Orice lămurire privind credința trebuie făcută în comuniune bisericească, nu în dezbinare

Ledăm mai jos poziția Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române referitoare la evoluțiile recente din România privind receptarea Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe (Creta, 2016):

În cadrul ședinței de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, reunit sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în data de 16 decembrie 2016, în Sala Sinodală din Reședința Patriarhală, s-a luat act cu mâhnire de evoluția recentă în România a reacțiilor negative referitoare la receptarea Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe (Creta, 2016).

Patriarhia Română a subliniat în mai multe rânduri faptul că „Sinodul din Creta nu a formulat dogme noi, ci a mărturisit că Biserica Ortodoxă este Biserica Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească a lui Hristos” și a îndemnat constant la păstrarea păcii și unității Bisericii cu toată responsabilitatea, cunoscut fiind cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur care spune că „nimic nu poate supăra mai mult pe Dumnezeu decât dezbinarea Bisericii! Chiar de am săvârși mii de lucruri bune, noi cei care sfărâmăm pleroma bisericească nu suntem mai puțini vrednici de pedeapsă decât cei care au răstignit Trupul Său!” (Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Epistola către Efeseni, 11, PG 62, 85).

Cu toate acestea, constatăm cu durere în suflet că, în mod pătimăș și dăunător, unele persoane răzvrătite au indus în eroare pe unii clerici și credincioși afirmând în mod fals și denigrator că Sinodul din Creta ar fi proclamat ecumenismul ca dogmă de credință,

iar unii clerici, crezând acest neadevăr, au întrerupt în mod necanonic pomenirea ierarhului lor, tulburând pacea și unitatea Bisericii, prin atitudinea lor dezbinătoare.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a subliniat faptul că nici Sinodul din Creta și niciun alt Sinod ortodox nu au declarat ecumenismul ca fiind dogmă de credință, după cum niciun Sinod ortodox canonic nu a declarat vreo dată ecumenismul ca fiind „panerezie”. Prin urmare, acuzațiile aduse de contestatarii Sinodului din Creta sunt *injuste, irresponsible și dăunătoare pentru unitatea Bisericii*.

Din punct de vedere ortodox, ecumenismul lucid nu este o nouă dogmă de credință, ci o atitudine spirituală de dialog și cooperare între creștini, în locul polemicii pline de ură confesională și al confruntării violente, care s-au manifestat secole de-a rândul în istoria creștinismului. Mișcarea ecumenică s-a născut, la începutul secolului 20, când misionarii creștini occidentali predicau Evanghelia iubirii necreștinilor din Africa și Asia, în timp ce creștinii erau dezbițați în multe confesiuni creștine antagoniste, care se urau și se contestau reciproc, atitudinea acestora nefiind o mărturie misionară pozitivă în fața altor religii și nici în fața societății civile. Participând la această mișcare de dialog între creștinii de confesiuni diferite, Biserica Ortodoxă a considerat însă că refacerea unității creștinilor neortodoxi dezbițați între ei de-a lungul timpului se poate realiza **numai pe baza credinței Bisericii nedespărțite a lui Hristos, care este Biserica Ortodoxă, cea Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească**, pe care o mărturisim în *Crezul ortodox (niceo-constantinopolitan)*.

În acest sens, Biserica Ortodoxă consideră că aduce în dialog cu alți creștini tocmai *mărturia Bisericii celei Una a lui Hristos, de care aceștia s-au despărțit în timp prin deviere de la credința ortodoxă*. Desigur, **niciun creștin ortodox nu este obligat să dialogheze sau să coopereze cu alți creștini dacă are teamă că-și pierde credința ortodoxă. În același timp, este nedrept să considerăm că toți creștinii ortodoxi care dialoghează teologic și cooperează practic în viața societății cu creștini de altă confesiune sunt trădători ai Ortodoxiei**. Un creștin ortodox pașnic poate rămâne fidel Ortodoxiei fără a deveni fanatic, dacă mărturisește credința ortodoxă în dialog cu alți creștini, fără compromisuri.

De asemenea, Sfântul Sinod a luat act cu mirare de atitudinea necanonică și agresivă a unor teologi și clerici (preoți și ierarhi) din două Biserici Ortodoxe surori, de a veni în eparhiile Patriarhiei Române pentru a critica ierarhia acesteia și a instiga pe unii clerici și credincioși la neascultare față de ierarhia Bisericii noastre. Din acest motiv, **Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a decis ca să fie aduse la cunoștința Întâistătorilor Bisericilor Ortodoxe surori (Patriarhia Moscovei și Biserica Ortodoxă a Greciei)** situațiile în care unii dintre preoții și ierarhii acestora desfășoară în mod necanonic activități agresive și turbulente în eparhiile Patriarhiei Române, instigând la neascultare, răzvrătire și dezbinare.

Clericii, monahii și mirenii implicați în acțiuni de răzvrătire și denigrare a Sinodului din Creta, ignorând faptul că un Sinod nu poate fi judecat decât de către un alt Sinod, **vor fi chemați la îndreptare prin dialog pașnic și lămurire canonică privind gravitatea dezbinării și a tulburării păcii și unității Bisericii**. La fel, **sanctiunile administrative și canonice disciplinare se vor aplica spre îndreptarea clericilor, monahilor și mirenilor care persistă în starea lor de răzvrătire și dezbinare, tulburând pacea și unitatea Bisericii**.

Totodată, s-a reamintit că dacă Părinții sinodali care au participat la cel de-al doilea Sinod Ecumenic (din anul 381) au operat 3 omisiuni și 10 adăugiri sau diortosiri la *textul Crezului formulat de către Părinții Sinodului I Ecumenic* (din anul 325), cu scopul de clarifica și completa textul sinodal inițial, cu atât mai mult un viitor Sfânt și Mare Sinod al Bisericii Ortodoxe poate explicita, nuanța și dezvolta documentele formulate și aprobate de către Sinodul din Creta, pentru a se evita interpretări eronate dăunătoare păcii și unității Bisericii lui Hristos. În această privință, de remarcat este și hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Bulgare care, deși are unele observații critice și a propus amendamente viitoare la unele documentele ale Sinodului din Creta, totuși a hotărât: „**să păstreze comuniunea fraternală, euharistică, spirituală, dogmatică și canonică cu toate Bisericile Ortodoxe locale – atât cu cele care au participat la Sinodul din Creta, cât și cu cele care nu au participat**”.

În concluzie, **orice lămurire privind expunerea credinței ortodoxe trebuie făcută în interiorul comuniunii bisericești, nu în stare de răzvrătire și dezbinare**, deoarece Duhul Sfânt este, în același timp, **Duhul Adevărului** (cf. *Ioan 16, 13*) și **Duhul împărtășirii sau al comuniunii** (cf. *2 Corinteni 13, 13*).

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

Tableta lunii

Între "loc" și "lume"

Alexandru Nemoianu

(Statele Unite)

mul, ca entitate nerepetabilă, ca persoană unică, făcută după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, este condamnat la libertate, care înseamnă unirea, cu voie liberă, cu Dumnezeu. Acesta este un adevăr simplu și cutremurător, în egală măsură. În această înțelegere se cuprinde și faptul că, în eternitate, în vecii vecilor, timpul nu există. Mereu ne aflăm într-un prezent, într-o actualitate, fără sfârșit. Printr-o foarte ciudată alienare, omul „acestei lumi” trăiește în trecut, în amintirile sale, ori în așteptarea și pregătirea unui viitor despre care nu are habar. În ce privește momentul prezent, clipa singură asupra căreia are stăpânire, el caută să evadeze, folosește chip și fel pentru a ucide „timpul”. Acest om nu trăiește defel aici, el trăiește în reverie și închipuirii care, cel puțin până la un punct, sunt bătute ori inspirate de haosul răului. Or, sensul trăirii este, ori s-ar cuveni să fie, ceasul actual. Datoria pe care ți-o faci acum și modul în care îl tratezi pe omul pe care îl întâlnești tot acum sunt cele mai importante clipe din viața fiecăruia dintre noi, și de ele depinde împlinirea omenității noastre, care este și a mântuirii noastre. Cuvântul asupra judecării de pe urmă impresionează prin simplitatea lui. Singura acuzație este aceea de a nu fi fost cu grija, de a fi fost nesimțitori la prezenta lui Hristos în orice ființă suferindă, în orice ființă umană. Aceasta este singura recunoaștere pe care o cere Hristos fiecăruia dintre noi. Iar cu aceste gânduri voi căuta să adresez și problema relației dintre „loc” și „lume”.

În Statele Unite trăiește un număr destul de mare de anabapțiști care, pentru societatea majoritară, sunt o ciudățenie. Acești oameni, „amishii”, dincolo de ce va fi fiind învățătura lor de credință, trăiesc după modele din veacul al XVIII-lea: îmbrăcăminte, tehnică de lucru, confort casnic etc. În plus, ei observă reguli stricte, foarte stricte, morale: nu consumă alcool, se ajută între ei, sunt fanatic monogami, vorbesc dialectul german al întemeietorului sectei etc. Interesant este faptul că ei nu își „forțează” copiii să urmeze acest fel de viață.

La 16-18 ani, tinerii primesc o sumă de bani și sunt trimiși să trăiască „în lume”. Ei viețuiesc acolo doi, trei ani (unii mai mult, iar alții mai puțin). Mulți dintre ei ajung să facă directă cunoștință cu aspectele cele mai sordide ale vieții americane. Ceea ce este interesant este faptul că, în proporție de 90%, ei se reîntorc și se alătură comunităților din care au plecat. Nu „lumea” este importantă pentru ei, ci „calea”. Între consumismul deșănțat și tradiție, ei aleg tradiția. Este în această cifră statistică o învățătură despre relația dintre „lume” și „loc”.

Dragostea și atașamentul față de un anume „loc” înseamnă iubirea și respectul pentru tradiție și eternitate (personificată ori reprezentată prin mormintele strămoșești și căile înaintașilor). Dar atunci când aceste atașament pentru un „loc” devine lăcomie și dorință de posesie, el încetează să mai fie semn de bine și se arată ca patimă întunecată, mândrie și lăcomie. Se cuvine deci să fim cu luare aminte și să ne exercităm dreapta măsură.

Atunci când știm că frumusețea (care este arătarea lui Dumnezeu prin lucrul mâinilor Lui) este în tot locul și se arată doar iubirii, s-ar cuveni să fim mereu recunoscători și bucuși.

Lăcomia de a „poseda” (pentru o clipă repede trecătoare) un „loc” este idolatrie și se cuvine să fugim de ea. Inima noastră trebuie să fie deschisă cu dragoste spre întreaga „lume” făcută de Dumnezeu și acțiunea noastră să fie gata pentru locul și omul care se găsește „acuma” lângă noi. Să iubim „locul” unde ne-a așezat Dumnezeu, dar să nu uităm o clipă că aceasta înseamnă a iubi și a te simți direct responsabil pentru lumea întregă și încă mai vărtos pentru răul din ea. Responsabilitatea aceasta, în chip minimal, ar trebui să însemne refuzul de a fi complici la rău, și asta poate fi realizat fiind mereu, măcar sufletește, alături de cei slabi, alături de cei care „pierd”. Atunci vom primi fâgăduința din veac: „Cele ce ochiul n-a văzut și urechile omului n-au auzit și la inima omului nu s-a suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce Îl iubesc pe El” (Sfântul Pavel, *1 Corinteni 2, 9*).

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj (decembrie 2016)

Dacian But Căpușan

În duminica a 27-a după Rusalii, 4 decembrie 2016, la Sfânta Liturghie, oficiată de IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și PS Evloghie, Episcopul Adrianopolului în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, credincioșii prezenți s-au bucurat și de un miniconcert de colinde, susținut de corul catedralei, dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu.

În perioada 5-8 decembrie 2016 au fost organizate activități dedicate *Săptămânii Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca*. Luni, 5 decembrie 2016, decorarea tematică a Facultății prin confecționarea și amplasarea de ornamente specifice perioadei Crăciunului, seară artistică organizată de studenți coordonați de Arhid. dr. Daniel Mocanu (Povestea lui Ignat) și săvârșirea Službei Privegherii (Vecernia mare cu Litie și Utrenia) cu ocazia prăznuirii Sfântului Ierarh Nicolae, în paradisul facultății.

Martți, 6 decembrie 2016, de sărbătoarea Sf. Ierarh Nicolae, hramul paradisului școlii noastre teologice, a fost săvârșită Sfânta Liturghie la capela facultății. A slujit IPS Mitropolit Andrei în sobor de preoți profesori, împreună cu doi ierarhi străini: PS Evloghie, Episcop de Adrianopol și PS Qais, Episcop de Erzurum și Vicar Patriarhal al Patriarhiei Antiohiei. Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de corul mixt al facultății, condus de Arhid. Dr. Daniel Mocanu. La final, părintele decan a mulțumit tuturor celor prezenți, și a oferit celor trei ierarhi câte o frumoasă icoană pe sticlă, pictată de studenții specializării Artă sacră.

Seara, după slujba vecerniei, în Catedrala Mitropolitană a avut loc un concert de colinde susținut de Corul de Cameră Psalmodia Transylvanica și Corul bărbătesc mixt ale Facultății de Teologie Ortodoxă dirijate de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu și Arhid. dr. Daniel Mocanu. În program au fost lucrări de Gheorghe Danga, Vasile Popovici, Geraert, Stelian Ionașcu, Gelu Stratulat, D. G. Kiriac și Ioan Bocșa.

Miercuri, 7 decembrie 2016 au fost organizate workshopuri tematice (Cum se face un portret?, Sf. Nicolae în artă, Tehnică vitraliu și Tiffany, Tehnici de poleire, Integrare cromatică, Fotografie, Kenya – Ortodoxie exotică, Utilizarea managerului bibliografic Zotero, Exerciții de retorică creștină în spațiul public, Toaca – lemnul dător de viață duhovnicească, Prezentarea de frescă bizantină, Rugăciunea de mijlocire, Prefigurarea și figurarea chipului), o seară de film: ecranizare după Ch. Dickens, *O poveste de Crăciun* și campania *Shoobox – cadoul din cutia de pantofi* și lansare de carte:

- Dr. Mihai Floroia, *Inchiziția între mit și realitate*. A prezentat: Pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb

- Pr. dr. Nicolae-Dragoș Kerekes, *Origenismul în secolele III-VIII*. Au prezentat: Pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb, Pr. lect. univ. dr. Adrian-Aurel Podaru și Pr. dr. Nicolae-Dragoș Kerekes

- Sebastian Stanca, *Contribuția preoțimii române din Ardeal la războiul pentru întregirea nemului (1916-1919)*, ediție, studiu introductiv note și indici Mihai Octavian Groza și Mircea-Gheorghe Abrudan. Au prezentat: Pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb și Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan.

Joi, 8 decembrie 2016, lansare de carte: Misiunea parohiei și a mănăstirii într-o lume în continuă schimbare. Lucrările Simpozionului Internațional al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (3-5 noiembrie 2015), Vol. I și II, Editura Renașterea, 2016, coordonatori: Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. lect. univ. dr. Cristian Sonea și Arhid. dr. Daniel Mocanu, Au prezentat: Pr. lect. univ. dr. Cristian Sonea și Arhid. dr. Daniel Mocanu

Lect. univ. dr. Nicolae Turcan *Apologia după sfârșitul metafizicii. Teologie și fenomenologie la Jean-Luc Marion*. Au prezentat: Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă și Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie.

Arhim. Dumitru Cobzaru, *Tudor Claudiu Taloș (1994-2016). În memoriam*. A prezentat: Pr. Dr. cătalin Pălimaru și stud. Alex Băieș.

În aceeași zi a fost organizată o seară duhovnicească: întâlnirea studenților cu Protos. Dr. Simeon Pinte.

Martți, 6 decembrie 2016 Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, a susținut conferința cu tema: *Spiritualitate și tradiție ortodoxă românească* la biserica cu hramul Tuturor Sfinților, în organizarea Cercurilor Preoțești Ortodoxe din Cluj-Napoca.

Prof. dr. Marian Gh. Simion de la Harvard University, Divinity School a susținut o serie de conferințe la Facultatea noastră:

- miercuri 7 decembrie 2016: *Riscurile fundamentalismului religios*.

- joi 8 decembrie 2016: *Suicidul misionar*.

În perioada 7 decembrie 2016 - 4 ianuarie 2017 Casa de Cultură a Studenților din Cluj-Napoca a găzduit, sub egida: *Tradiție și icoană transilvană de Crăciun*, expoziția de icoane pe sticlă pictate de monahia Justiniana Kiraly în atelierul Mănăstirii Acope-rământul Maicii Domnului Florești. Vernisajul a avut loc miercuri 7 decembrie 2016. Au fost prezenți IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și Conf. univ. dr. habil. Marcel Gheorghe Muntean.

În data de 8 decembrie 2016 a avut loc, sub egida Colegiului Studențesc de Performanță Academică al UBB lansarea cărții: *Autobiografia spirituală a lui Dag Hammarskjöld. O abordare teologică*, de Ierom. Drd. Maxim (Iuliu-Marius) Morariu, și un concert de colinde românești, susținut de Grupul Coral Axios, dirijat de Ignățiu Banc. Invitat a fost Protos. asist. univ. dr. Benedict Vesa

În seara zilei de 8 decembrie 2016, la Zalău, la Centrul de Cultură și Artă al Județului Sălaj a avut loc o nouă întâlnire în cadrul seriei de conferințe „Glasul Bisericii în cetate”, organizate de Episcopia Sălajului. Președintele Senatului Universității „Babeș-Bolyai”, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă a susținut conferința cu tema *Criza antropologiei și criza mondială sau Pledoarie pentru omul întreg*.

În 9 decembrie 2016, în Aula Magna Episcop Nicolae Ivan a Facultății de Teologie Ortodoxă a avut loc, cu binecuvântarea și în prezența Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei al Clujului, gala de premiere *Basarabia acasă* a Platformei Unioniste Acțiunea 2012, filiala Cluj-Napoca. În cadrul festivității au fost premiate o serie de personalități și reprezentanți ai societății civile din Cluj-Napoca care au contribuit la apropierea României de Republica Moldova.

În zilele de 9 și 10 decembrie 2016 Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca și Reformation Research Consortium a organizat conferința internațională: *Provocările și culturile schimbării în Transilvania în secolele al XVI-lea – al XVII-lea*. La ceremonia de deschidere a participat Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, Președintele Senatului UBB. Dr. Dacian But-Căpușan a susținut comunicarea cu titlul: *Câteva scrieri cu caracter dogmatic și simbolic în literatura teologică românească în secolul al XVII-lea determinate de apariția și răspândirea Protestantismului*.

În perioada 9-16 decembrie 2016, Corul de Cameră Psalmodia Transylvanica al Facultății de Teologie Ortodoxă dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, a efectuat, la invitația Institutului Diakonie din Neuendettelsau, un turneu de promovare a spiritualității românești în Germania, susținând concerte de cântări religioase, prelucrări folclorice și colinde la: Neuen, Rügland, Mitropolia Ortodoxă Română Nürnberg, Erlagen și Parohia Ortodoxă Română din Ansbach.

Corul studențesc pentru filantropie practică, (responsabil drd. Alexandra-Felicia Coroian-Georgiu) a organizat, în cadrul Facultății, în perioada 12-19 decembrie 2016 o colecție destinată unor familii cu posibilități reduse, la aceasta contribuind foarte mulți dintre studenți cu: alimente neperisabile, jucării, îmbrăcăminte, încălțăminte, materiale pentru curățenie și igienă personală.

Martți, 13 decembrie 2016 a avut loc susținerea lucrărilor pentru obținerea gradului I profesional al personalului clerical. La această sesiune au participat 45 de preoți din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Episcopia Maramureșului și Sătmăruului, Episcopia Sălajului, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților și Vicariatul Ortodox Ucrainean. Lucrările au fost întocmite sub coordonarea profesorilor Facultății.

Miercuri, 14 decembrie 2016, Seminarul de Cercetare Interdisciplinară a religiilor și Ideologiilor (SCIRI), Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, alături de Centrul de Filosofie Aplicată a organizat conferința cu titlul: *Ființă, timp și veșnicie. Un dialog imaginar Heidegger-Stăniloae*, susținută de Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului Universității Babeș-Bolyai.

În seara zilei de 16 decembrie 2016 Asociația Ortodoxă Oastea Domnului a organizat, la Cinematograful Victoria din Cluj-Napoca, un concert caritabil de Crăciun: *Și a fost Iisus copil*. Invitat a fost Pr. lect. univ. dr. Gheorghe Șanta.

Duminică 18 decembrie 2016 a avut loc concertul de colinde al corului Catedralei mitropolitane, dirijori: Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu și Sergiu Stanciu. În program au fost lucrări de Gheorghe Șoima, Iulian Cârstoiu, Cornel Groza, Paul Constantinescu, Petru Gherman, C. Albu, Tiberiu Brediceanu, V. Popovici, Emil Monția, Vasile Stanciu.

Duminică, 18 decembrie 2016 a debutat un nou proiect cultural-religios: *Muzică și Cuvânt*, în parohia „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca. A fost organizată o seară duhovnicească, în cadrul căreia a avut loc o conferință religioasă susținută de Protos. asist. univ. dr. Benedict Vesa cu tema: *Dumnezeu se ascunde în lucrurile mici*.

Luni, 19 decembrie 2016, în Foaierul Bibliotecii Județene „Octavian Goga” a avut loc, în organizarea Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj, vernisajul expoziției *Salonul Icoanei Ardelene*, ediția a XVII-a. Au expus icoane pe lemn și pe sticlă, 41 studenți ai Facultății noastre, specializarea Artă sacră (nivel licență și master), coordonați de către Conf. univ. dr. habil. Marcel Gheorghe Muntean. La acest eveniment, a susținut un concert de colinde un grup de studenți Facultății și grupul tradițional de colindători din Răchițele. Expoziția poate fi vizitată până în 17 ianuarie 2017.

În data de 20 decembrie 2016, în Aula facultății a avut loc lansarea cărții cu titlul: *Ființa și credința*, vol. III: *Credința*, a Pr. prof. univ. dr. George Remete, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității “1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, apărută recent la Editura Paideia din capitală. Au participat IPS Andrei, Acad. Prof. univ. dr. Ioan Aurel Pop, Rectorul Universității “Babeș-Bolyai” și Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului UBB. Prezentarea a fost făcută de Lect. univ. dr. Nicu Turcan. Lansarea a fost urmată de conferința cu tema: *Patologia credinței*, susținută de către părintele Remete. Moderatorul manifestării a fost: Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul facultății.

Martți, 20 decembrie 2016, cadrele didactice ale Departamentului de Teologie Ortodoxă și personalul administrativ al Facultății Teologie Ortodoxă, dar și studenții însoțiți de părintele duhovnic Arhim. Prof. univ. dr. Teofil Tia și de conducerea instituției au fost primiți cu colinda, la reședința mitropolitană de către IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

În data de 21 decembrie 2016, la Catedrala mitropolitană a avut loc un eveniment devenit tradițional în municipiul nostru și cu impact în viața cetății, Concertul ecumenic de colinde și cântece de Crăciun, la care au participat corurile Bisericilor istorice din Cluj-Napoca (ortodocși, romano-catolici, reformați, greco-catolici), însoțite de reprezentanții acestor Biserici: IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, PS Florentin Crihălmeanu, Episcop Greco-catolic de Cluj-Gherla, Pr. Kovács Sándor, Protopop romano-catolic de Cluj-Dăbâca, lect. univ. dr. Lukács Olga, decanul Facultății de Teologie Reformată a UBB.

Corul Magnificat al Bisericii Greco-catolice, dirijor: Prof. dr. Alexandru Suciu,

Corul Sfânta Cecilia al Parohiei Romano-catolice Sf. Mihail, dirijor: Prof. Dr. Potyo István,

Corul Sf. Ieronim al Facultății de Teologie Romano-catolice, dirijor: Márton Szabolcs,

Corul de cameră al Facultății de Teologie Reformată, dirijor: Windhager-Gered Erzsébet,

Corul mixt al Facultății de Teologie Ortodoxă, dirijor: Arhid. dr. Daniel Mocanu,

Corul de fete Oremus al Seminarului Teologic Ortodox, dirijor: Arhid. dr. Daniel Mocanu,

Corul de Cameră Psalmodia Transylvanica dirijor Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu.

2017 - Anul omagial și comemorativ în Patriarhia Română

N în ședințele sale de lucru din 28-29 octombrie 2015, 25 februarie 2016 și 16 decembrie 2016, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât:

- declară anul 2017 ca „Anul omagial al sfințelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești” și „Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului” în Patriarhia Română;

- aprobă programul-cadru național bisericesc, care va fi adus la cunoștința eparhiilor, în vederea realizării proiectului liturgic, cultural și mediatic intitulat „2017: Anul omagial al iconarilor și al pictorilor bisericești și Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului” în Patriarhia Română;

- aprobă ca figuri emblematice ale anului omagial al sfințelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești pe Sfântul Apostol și Evangelist Luca, Sfântul Ioan Damaschin și Sfântul Teodor Studitul;

- aprobă ca, în toate instituțiile bisericești centrale și eparhiale, precum și în seminariile teologice și facultățile de teologie ortodoxă, să se ia măsurile necesare pentru a ilustra programul-cadru național bisericesc intitulat „2017: Anul omagial al sfințelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești și Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului”, prin acțiuni și manifestări locale (media, publicistice, conferințe, întruniri, simpozioane și seminarii pastorale, teologice, catehetice, duhovnicești), prin contribuția ierarhilor, a profesorilor de teologie, a preoților, monahilor și monahiilor, precum și a altor specialiști;

- aprobă ca, la Conferința pastoral-misionară semestrială din primăvara anului 2017, să se trateze tema „Anul omagial al sfințelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești”, iar la Conferința pastoral-misionară semestrială din toamna anului 2017 să se trateze tema „Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului”, cu posibilitatea aprofundării acestora și la conferințele preoțești administrative lunare pe care le va stabili fiecare eparhie, precum și în cadrul cercurilor pastorale;

- aprobă diploma anului omagial 2017, care să fie oferită celor merituosi în realizarea, apărarea și promovarea sfințelor icoane;

- aprobă imprimarea medaliei comemorative „Justinian Patriarhul” și a diplomei „Justinian Patriarhul”, care să fie oferite celor care au contribuit la organizarea și promovarea anului 2017 în Patriarhia Română ca an comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului;

Centrul de Presă BASILICA al Patriarhiei Române va prezenta evenimentele referitoare la Anul omagial și comemorativ – 2017 în Patriarhia Română.

Președintele Sfântului Sinod

† Daniel

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Catedrala și slujirea ei

Adela Maria Pleșca

N un suflet care poate să treacă peste larva, graba și forfota orașului și să coboare mai adânc în ființa sa, i se poate dezvălui o altă dimensiune, o altă realitate și față. Cel care reușește să treacă dincolo de suprafața care înșeală sau împrăștie, va ajunge pe un tărâm cu valori nepieritoare, în care își poate regăsi ritmul propriu, și va putea exclama: „Nevăzute sunt brațele tale/ Urechea mi-o plec peste inima ta/ Bătăi minunate aud” (Radu Stanca, „Slavă ție, oraș”). Iar cei care aud aceste bătăi, le pot recunoaște tainic în bătăile materializate ale chemării clopotelor Catedralei. Catedrala. Inima orașului, ca un monument uman în mijlocul sonorității lumii. În contrast cu forfota dominantă a cetății, Catedrala e cu atât mai impresionantă, mai impunătoare, iar sufletul însingurat, urcând treptele ei, găsește acolo spațiul intim de sonorizare al solitudinii interioare. Un spațiu deopotrivă depozitar al trecutului, al memoriei umane în general, în care „amintirea și memoria sunt puteri, și nu slăbiciuni ale sufletului” (pr. George Remete).

Aceleași clopote chemau, în 3 februarie 2011, mii de credincioși, pe un frig de crăpau pietrele, la înmormântarea Înaltpreasfințitului Sale, Mitropolitul Bartolomeu Anania (18 martie 1921 - 31 ianuarie

2011), al cărui trup se odihnește în Cripta Ierarhilor de sub altarul Catedralei Mitropolitane. Alături de primul episcop Nicolae Ivan (17 mai 1855 - 3 februarie 1936), ctitorul superbului edificiu, și de Arhiepiscopul Teofil Herineanu (11 noiembrie 1909 - 3 noiembrie 1992). Acolo, în criptă, duhul acestor trei ierarhi din trecut ne pătrunde cu o forță care germinează, asemenea pământului de la Nicula pe care vlădica Bartolomeu și l-a dorit și-l are aproape și în mormânt. O forță a tăcerii, care crește sămânța și după moartea ei, prin punerea în lucrare a slujirii lui Dumnezeu și a Bisericii în prezent de către Părintele Mitropolit Andrei.

Sus e Sfântul Altar, în prezent cu trei preoți monahi slujitori și un ierodiacon, ca niște flori ale pustiei în inima cetății, care-și împletec rugăciunea în același duh spre slava lui Dumnezeu și pentru oameni. Un alt fel de altar se află în Criptă, unde cei trei ierarhi trecuți la Domnul rămân vii și veghetori asupra duhului Catedralei, părtași nevăzuți ai comuniunii sfinților întru Împărăția lui Dumnezeu, de unde mijlocesc și pentru noi. În duhul acestei trinități a liturghisitorilor, aproape că percepem Catedrala ca fiind miezul și centrul adevărului și ființei cetății, dar de un anume mister sacru, incomprehensibil. Acolo, în Criptă, „liniștea singură se roagă” (Sfântul Paisie Aghioritul).

Sus în Altar, sufletele pomenite simt și mărturisesc valoarea sfințelor slujbe, pentru că adâncimea lor promite valoarea. Acest sens s-a exprimat și luminat deplin în evenimentul Cinei de Taină a lui Hristos cu Apostolii Săi. Pe tot parcursul vieții Sale pământeste, înaintea Cinei de Taină, Hristos ne arată viața și fericirea supremă și însăși strălucirea comuniunii cu Ființa absolută, ca ospăț excepțional: „Ca să mâncați și să beți la masa Mea în împărăția Mea” (Luca 22, 30). Sensul mesei și a Cinei Sfintei Euharistii este, într-un fel, conștiința cea mai profundă și mai înaltă a sufletului, ca împlinire și entelehie ființială: „Masa era întinsă mii de mii / Ajunși demult pe scaune la nuntă/ Când m-au văzut cu pruncul luminat/ Au fost cuprinși de bucuria sfântă” (Ioan Alexandru – „Drum”). Dar chemarea și comuniunea nu ar fi posibilă fără preoții slujitori. Ei sunt condiționați de responsabilitatea în fața Domnului, dar și de o imensă răbdare, aceasta fiind crucea pe care o poartă și care este suportul durerilor și al necazurilor colective, asumate și purtate de aceștia. Iar roadele faptelor vor fi pe măsura ascultării poporului. Ernest Bernea aduce un colorit nou noțiunii de ascultare, afirmând: „un alt fel de ascultare este ascultarea prin recunoașterea unei calități deosebite. Este ascultarea specifică raportului dintre maestru și discipol. Dragostea se infiltrează și ea, dar capătă o coloratură cu totul deosebită. E prezentă aici o dragoste cu implicații de venerație” (Ernest Bernea – „Pre-ludii”). Este asemănătoare cu ascultarea de duhovnic. Aceeași ascultare pe care au dovedit-o părinții Teofil Roman și Dumitru Cobzaru, la chemarea Mitropolitului Bartolomeu de a părăsi, fiecare, oaza de liniște a mănăstirilor Salva și Nicula, și de a sluji într-un oraș, părintele Simeon apărând și crescând în umbra celor doi și Catedralei, care i-a devenit și mănăstire de metanie.

Catedrala are, pe lângă comoara din insula regăsirii, apostoli ai Domnului, care ne duc de mână în siajul nostru zilnic. Ei sunt luminătorii noștri, cu răvnă în slujire și răbdare. Există credincioși care au nevoie doar de o binecuvântare, pentru că prin aceasta primesc o picătură din oceanul de liniște al părintelui eclesiarh Teofil Roman, parcă dintotdeauna îmbrăcat într-o tăcere preexistentă. „Noi toți suntem chemați să devenim un templu viu al lui Dumnezeu, și avem această capacitate de a sfinți întregul univers. O biserică nu e doar altarul sfințit, ci comuniunea euharistică, prin împărțirea cu Hristos. Ceea ce se întâmplă la Liturghie e de fapt sfințirea a toată lumea”. Așa ne spune părintele Teofil, iar în dialogurile sale cu părintele Cătălin Pălimaru, la emisiunea „ABC-ul credinței” de la Radio Renașterea, ne îndeamnă a nu evita singurătatea, care „poate fi o binecuvântare și poate favoriza o stare de rugăciune și bucurie”. Înălțimea Catedralei o dă viața vie în Hristos, acest paradox al singurătății în comuniune, în fiecare Liturghie săvârșită. Duhul părinților monahi e copleșitor, iar orașul nu e văduvit de o mănăstire. Catedrala e în duhul mănăstirii. Părintele doctor Simeon Pinteau, un alt „înnoitor” de suflete, aproape că zidește schimbarea întregii ființe, a concepției despre sfințele slujbe, prin emisiunile din fiecare zi de luni de la Radio

Renașterea. Sfinția sa așează temelii noi prin cunoaștere și limpezimea minții, dar și prin puterea de a gândi cu inima, căci doar inima curată reverberază puritate. Părintele Simeon ne spunea într-unul din dialogurile cu Paul Siladi: „Sunt creștini care au descoperit Liturghia. Ei vor să trăiască curat, pentru că viața în Hristos poate fi aceeași și în mănăstire, și în oraș. Biserica trăiește o anomalie de a nu se împărtași la fiecare Liturghie. Evident, nu oricum”. Iar părintele Teofil Roman, la ultima conferință cu tinerii, adaugă: „Există o evlavie exagerată e nevredniciei, care ne ține departe de Sfânta Euharistie. Tocmai pentru această nevrednicie Domnul ni se dăruiește. Nu ne dorim noi să fim cu Hristos, atât cât Își dorește El. Măcar de dragul lui Hristos să ne împărtașim”. Personal, aproape că nu mă pot despărți de rugăciunile de seară și cele de dimineață rostite de părintele Teofil pe postul Radio Renașterea, parcă nu cu glas omenesc, ci cu unul imaterial, ceresc. Postul de radio la care ne mângâiem inimile, al ortodocșilor din eparhia Clujului este o altă moștenire de neprețuit lăsată nouă de către Mitropolitul Bartolomeu.

Duhul Catedralei unește tot mai multe suflete, poate și pentru că omul caută modelul uman, al măreției sufletești, așa cum îl întrușchipează statura părintelui exarh, Arhimandritul Dumitru Cobzaru. Demnă, princiară, în care manifestările sunt doar interioare, dar le simți puternice, autentice. Ele dovedesc decizia, fermitatea, voința, inspirația. La fel de puternice ca și predicile sfinției sale, scoase la lumina tiparului în patru volume. Impresionantă la părintele Dumitru e acea statură somptuoasă de după epicleză. Sfinția sa suspendă parcă timpul fizic aproape într-o nemișcare. E o probă ființială, a glasului mai adânc decât sinele, a glasului lui Hristos însuși. Clipa zăbovirii cu sine, cea mai autentică întâlnire cu Absolutul. E clipa în care toate sufletele aproape că își simt tăcerea unul altuia, în măsura în care sufletul reușește să facă din tăcerea lui o punte cu Hristos. E ceasul adevăratei Cunoașteri în tăcerea inimii, e memoria patimilor și a morții lui Hristos, nemișcarea cosmică. Dar și înnoirea, ridicarea și speranța omului, care nu lasă să se depună în apa sufletului nimic ce ar putea să-l întunece. „Iată, Eu înnoiesc toate” (Apocalipsa 21, 5). Atunci, abia atunci, după momentul epiclezei, omul devine viu. Un om viu nu poate fi înfrânt, pentru că în el este multă Viață, iar viața din el nu e ceva care se termină, ci însuși Hristos. Rugăciunile după epicleză cuprind consecința împărțirii cu Viața: „pentru ca să fie celor ce se vor împărtași spre trezirea sufletului”. Iar părintele exarh ne îndeamnă în același duh euharistic: „Să nu despărțiți Taina Sfântului Maslu și să o căutați mai mult decât Sângele Mântuitorului din Sfânta Împărtașanie. Taina Sfântului Maslu fără Sfânta Liturghie, înțelegând împărțirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, n-are nici o valoare”.

Dar ascultarea din Sfânta Liturghie se vedește și în slujirea ierodiaconului doctor Iosif, care pe toate le face cu binecuvântarea preoților. Îmbrăcarea acestora, rostirea rugăciunilor pentru fiecare veșmânt, rostirea ecteniilor. Diaconul, această podoabă care înfrumusețează cultul creștin, se și împodobește singur cu podoaba ascultării. Un duh al seriozității slujirii

răzbate din ființa ierodiaconului Iosif, încât privindu-l, te contaminezi de cumințenie. Adâncul unei ființe nu poate fi conștientizat de mulți, dar bogăția ei e simțită de toți.

În rugăciunile de după epicleză, se spune: „Încă aducem Ție această slujbă duhovnicească pentru cei adormiți în credință: strămoși, părinți, patriarhi, prooroci, apostoli, propovăduitori, evangheliști, mucenici, mărturisitori, pustrnici, și pentru tot sufletul cel drept, care s-a săvârșit întru credință”. Un astfel de apostol, mucenic, mărturisitor și propovăduitor a fost și vlădica Bartolomeu, și deopotrivă un uriaș spirit vizionar. Inspirata aducere în această Catedrală a celor trei părinți a însemnat o vedere a lucrurilor dincolo de Timp. Străvederea e Cunoaștere. Așa ne spunea părintele Bartolomeu, care nu era lipsit de vervă profetică: „una este a ști, alta este a învăța, și cu totul alta este a cunoaște”. În duhul acestei trinități, a ierarhilor adormiți și a liturghisitorilor noștri actuali, lucrarea lui Dumnezeu în om se contopește cu lucrarea omului în Dumnezeu, ca un arc peste Timp. Liturghia și Pâinea cea cerească de fiecare zi rămâne chemarea spre împlinirea sacerdotală a fiecăruia dintre noi.

„Ascultați pe mai-marii voștri și vă supuneți lor, fiindcă ei priveghează pentru sufletele voastre, având să dea de ele seamă” (Evrei 13, 17).

(De la stânga la dreapta) P. Cuv. Arhimandrit Teofil Roman, P. Cuv. Arhimandrit Dumitru Cobzaru și P. Cuv. Protosinghel Simeon Pinteau, slujitori ai Catedralei Mitropolitane din Cluj.

Agenda P.S. Vasile

Decembrie 2016:

3 decembrie: Vizită la Centrul de Îngrijiri Paliative S. Nectarie din Cluj-Napoca;

4 decembrie: În mijlocul elevilor seminariști participă la Sfânta Liturghie în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări;

6 decembrie: Cu ocazia Sărbătorii Sf. Ierarh Nicolae este prezent la Sfânta Liturghie în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări;

8 decembrie: Participă la Ședința Sinodului Mitropolitan întrunit în Reședința Mitropolitană din Cluj-Napoca, sub președinția I.P.S. Arhiepiscop și Mitropolit Andrei;

11 decembrie: În Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, asistă la Sfânta Liturghie;

18 decembrie: În Duminica dinaintea Nașterii Domnului este prezent la Sfânta Liturghie în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări;

20-24 decembrie: În această perioadă primește la reședință grupuri de colindători din cadrul Eparhiei;

25 decembrie: De Sărbătoarea Nașterii Domnului participă la Sfânta Liturghie în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări;

26 decembrie: Cu ocazia Soborului Maicii Domnului la Sfânta Liturghie este prezent în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește efonise și binecuvântări;

27 decembrie: În ziua prăznuirii Sfântului Arhidiacon Ștefan, hramul bisericii din cartierul Mărăști din Cluj-Napoca (Pr. Paroh Mircea Bugnariu), Preasfințitul Episcop Vasile Someșanul participă la Sfânta Liturghie în mijlocul credincioșilor;

30 decembrie: Cu ocazia zilei de naștere Preasfințitul Episcop Vasile Someșanul participă la Sfânta Liturghie în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor, Cluj-Napoca, înconjurat de un sobor de preoți, iar la final rostește un cuvânt de mulțumire tuturor celor prezenți.

Turneul Corului „Psalmodia Transylvanica” în Germania

Gabor Bogdan-Viorel

În perioada 9-16 Decembrie 2016, corul de cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de către Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Stanciu, a colindat Diakonia Neuendettelsau din Germania. Această prestigioasă instituție socială a Bisericii Evanghelice a luat ființă în jurul anului 1854 la inițiativa preotului Wilhelm Löhe și din dorința sa de a ajuta persoanele aflate în suferință. La început a fost fondată o organizație de diaconițe care se pregăteau să îndeplinească munca și misiunea socia-

lă a Bisericii. În ziua de azi, principiile muncii diaconice din Neuendettelsau au la bază trei lucruri: creștinătatea, profesionalitatea și rentabilitatea. În prezent, instituția Diakonie Neuendettelsau deține numeroase curți și azile pentru seniori, clinici medicale, centre de competență, școli cu pregătire generală, școli profesionale și academii de specialitate, școli pentru îngrijirea bolnavilor și a persoanelor în vârstă, grădinițe, creșe și întreține multe facilități și servicii pentru persoanele cu handicap, toate acestea răspândite în întreaga țară. De asemenea, Diakonia Neuendettelsau susține multe proiecte și legături internaționale în special cu România, Polonia și Ungaria.

Dacă privim crucea Diakonie, observăm reprezentate pe această cruce faptele milei trupești pe care Mântuitorul Iisus Hristos Le-a lăsat Bisericii ca model de raportare a noastră față de aproapele nostru și implicit față de Dumnezeu. A sătura pe cel flămând și a da să bea celui însetat, a primi în casă pe cel străin, a cerceta pe cel bolnav și pe cel din temniță și a îngropa pe cel mort, toate acestea țin de misiunea pe care noi o avem față de aproapele nostru. Mântuitorul, după cum relatează Evanghelistul Matei în capitolul 25, este foarte clar cu privire la aceste fapte. Trebuie ca în fiecare persoană să-L vedem pe Hristos: „Adevărat zic vouă, întrucât ați

Alături de domnul Mathias Hartmann, rectorul Diakonie Neuendettelsau

făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut.” (Mt. 25,40) Desigur, la acestea se pot adăuga și faptele milei sufletești: a îndrepta pe cel ce a greșit, a învăța pe cel neștiutor, a da sfat bun celui ce stă la îndoielă, a ne ruga pentru aproapele, a mângâia pe cel întristat, a suferi cu răbdare asupra și a întări și pe alții, a ierta pe cei ce ne-au greșit și a ne ruga pentru ei. Este de datoria sau responsabilitatea noastră morală să împlinim aceste fapte ale milei creștine în raport cu aproapele.

Aceasta a fost și misiunea corului Psalmodia Transylvanica în Germania, de a aduce, prin colindă, mângâiere, liniște și pace în sufletele și în inimile bătrânilor și copiilor bolnavi, aflați în unitățile Diakonie Neuendettelsau, răspândite prin Germania. Așadar, colinda este și ea o misiune specială deoarece vestea nașterii Mântuitorului Hristos și mesajele care se transmit prin colindă, reușesc de fiecare dată să aducă bucurie și liniște pe fețele și în inimile celor părăsiți sau celor bolnavi.

Gazda noastră, Pr. Dr. Boloș Lucian, angajat al Diakonie Neuendettelsau ca asistent spiritual și preot slujitor al parohiei ortodoxe Române din Ansbach, ne-a condus la unele din cele mai importante centre pentru vârstnici, copii și persoane cu demență, ca să le aducem acestor oameni încercați de suferință, colindul nostru tradițional românesc. Tot părintele Lucian ne-a făcut să înțelegem că acești oameni aflați pe patul suferinței, orfanii și cei neputincioși sunt adevărata comoară a Bisericii, așa cum spunea Sfântul Laurențiu, care și-a dedicat viața slujirii și ajutorării aproapelui. Ei sunt cu adevărat o comoară deoarece prin ei și prin milostenia față de aceștia, ne îmbogățim sufletește.

Colindele noastre tradiționale au umplut de lumină și căldură sufletele celor care ne-au primit cu bucurie. Dacă ar trebui să descriem cel mai impresionant și mai marcant moment al turneului din Germania, cu siguranță este acela când i-am colindat pe tinerii cu dizabilități grave, care se străduiau, după puterile lor, să pregătească o scenetă de Crăciun. Chiar dacă nu se puteau exprima, s-a putut citi pe fețele lor bucuria pe care colinda o aduce mereu în inimă. Astfel, prin colindă, am reușit să aducem un strop de mângâiere celor care au atât de multă nevoie de dragostea și de atenția noastră.

Este minunat să ne gândim, în special acum în preajma marelui praznic al Nașterii Domnului, la cei care se află în suferință și sunt singuri, oferindu-le măcar o colindă în dar și astfel, ne vom putea apropia mai mult de Hristos Domnul care se naște pentru toți în fiecare an.

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertzieni”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Decembrie 2016

1 Decembrie (Ziua Națională a României): În Catedrala Mitropolitană, în prezența autorităților locale și județene, civile și militare, săvârșește slujba de Te-Deum și transmite mesajul către toți românii.

În Piața Avram Iancu din Cluj-Napoca, participă la ceremonia militar organizată cu prilejul Zilei Naționale.

La Teatrul Național, asistă la Spectacolul „Copiii Sărbătoresc Marea Unire”, organizat de Instituția Prefectului Județului Cluj.

2 decembrie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea posturilor de preot paroh la parohiile Budești Fănațe (protopopiatul Beclean), Berindu (protopopiatul Huedin) și Tiocu de Jos (protopopiatul Gherla).

La Casa de Cultură a Studenților, asistă la spectacolul caritabil „Hristos cel Milostiv și ucenicii Săi”, organizat de Protopopiatul Cluj I (prot: Pr. Dan Liviu Hognogi). Rostește un cuvânt de binecuvântare.

3 decembrie: Face o vizită în parohia clujeană „Sfinții Ioachim și Ana” (paroh: Pr. Mihai Racolța), în vederea stabilirii unui loc pentru construcția noii biserici parohiale. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

Primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Evloghie, Episcop de Adrianopol și stareț al Mănăstirii Rila din Bulgaria.

4 decembrie: În Catedrala Mitropolitană, împreună cu PS Părinte Evloghie, slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt ocazional. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Sorin Botiș.

Împreună cu PS Evloghie, vizitează obiectivele turistice din zona centrală a municipiului Cluj-Napoca.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotonește întru duhovnic pe PC Pr. Leon Drăgan, de la parohia Dumbrăveni, protopopiatul Beclean și pe PC Pr. Dan Lionte Maluș, de la parohia Iacobi, protopopiatul Turda.

5 decembrie: Împreună cu PS Părinte Evloghie, face o vizită la Seminarul Teologic Ortodox Român din Cluj-Napoca.

În localitatea Târlisua, protopopiatul Beclean, împreună cu PS Evloghie, săvârșește slujba de binecuvântare a Așezământului Social „Sfântul Filaret cel Milostiv”. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Hirotonește întru sachelar pe PC Pr. Alin Pop din Beclean. Acordă domnului Vlăduț Puja, primarul comunei Târlisua, distincția „Crucea Transilvană”. Conferă domnului viceprimar Florin Pop și domnului Cristian Nicula, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

Primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Qais, Episcop de Erzurum și Vicar al Patriarhiei Antiohiei și a Întregului Orient.

În Aula Facultății de Teologie, împreună cu PS Părinte Qais și PS Părinte Evloghie, participă la Spectacolul folcloric de Crăciun susținut de studenți ai Facultății de Teologie, conduși de PC Arhid. Prof. Daniel Mocanu. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

6 decembrie (Sfântul Ierarh Nicolae): Cu prilejul hramului, în capela Facultății de Teologie din Cluj-Napoca (slujitor: Arhim. Teofil Tia), împreună cu PS Qais și PS Evloghie, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe diaconul Sorin Botiș, pe seama parohiei Tiocu de Jos și diacon, pe tânărul Ciprian Eugen Copaciu.

În Biserica „Tutorul Sfinților” din cartierul clujean Mănăștur (parohi: Pr. Horea Petrea și Pr. Mircea Oros), împreună cu PS Qais, îi binecuvintează pe tinerii din Cluj-Napoca, participanți la festivitatea de încheiere a manifestărilor dedicate Anului Omagial al Educației Tinerilor, desfășurate de-a lungul anului 2016. Rostește un cuvânt de învățătură.

Împreună cu PS Evloghie și PS Qais, în Catedrala Mitropolitană, asistă la concertul de colinde susținut de Corul Bărbătesc al Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, Corul Mixt al Facultății de Teologie și

Corul „Psalmodia Transilvanica”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

7 decembrie: În Capela Mortuară din Iclod, protopopiatul Gherla (paroh: Pr. Claudiu Herineanu), săvârșește o slujbă funebă la căpătâiul adormitelor întru Domnul, Maria Cupșa și Elisabeta Cupșa. Rostește un cuvânt de mângâiere.

La Mănăstirea Rohia, județul Maramureș, se reculege preț de câteva momente la mormântul adormitului întru Domnul, Iustinian Arhiepiscopul.

8 decembrie: Împreună cu PSPărinte Lucian, Episcopul Caransebeșului și PS Părinte Iustin Sigheteanul, Arhiepiscopul Vicar al Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmarului, în biserica Mănăstirii Rohia, slujește Sfânta Liturghie, rostește un cuvânt de învățătură și săvârșește slujba Parastasului la împlinirea a 40 de zile de la mutarea la Domnul a Arhiepiscopului Iustinian al Maramureșului și Sătmarului.

La Biblioteca Academiei Române, filiala Cluj, împreună cu PS Părinte Iustin Sigheteanul, participă la vernisajul Expoziției de icoane pe sticlă „Florile Dalbe” a lui Florin Poenariu. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează ședința extraordinară a Sinodului Mitropolitan, întrunit în vederea desemnării candidaților pentru ocuparea scaunului de Episcop Ortodox Român al Maramureșului și Sătmarului.

9 decembrie: În Aula „Nicolae Ivan” a Centrului Eparhial, prezidează ședința de consultare a Sinodului Mitropolitan cu Adu-narea Eparhială a Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, în vederea desemnării candidaților pentru ocuparea scaunului de Episcop Ortodox Român al Maramureșului și Sătmarului.

În Aula Facultății de Teologie, participă la Gala de premiere a „Acțiunii 2012”. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

10 decembrie: La Cinema Mărăști, participă la cea de-a 6-a ediție a Festivalului de Colinde „Episcop Nicolae Ivan”. Rostește

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei în fața Catedralei Mitropolitane din Cluj, în ziua de Crăciun, 25 decembrie 2016.

un cuvânt de binecuvântare.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și asistă la Concertul de Colinde susținut de Corul Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca.

11 decembrie: În biserica din Telcișor, protopopiatul Năsăud, săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la sfântul locaș și Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Rareș Andrei Pîncu. Hirotonește întru iconom stavrofor pe părintele paroh, Ovidiu Vasile Tofan. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, hirotonește întru duhovnic pe PC Pr. Ovidiu Florin Tertîș de la parohia Așchileu Mare, protopopiatul Cluj I și rostește o cateheză. Asistă la Concertul de Colinde susținut de Corala „Armonia” din Baia-Mare.

12 decembrie (Sfântul Ierarh Spiridon): Cu prilejul hramului, în biserica mănăstirii de la Strâmba, protopopiatul Bistrița, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe diaconul Rareș Andrei Pîncu, pe seama parohiei Budești Fănațe, protopopiatul Beclean și diacon, pe tânărul Ioan Petru Pop. Acordă domnului Iustin Stejerean, distincția „Crucea Transilvană”. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

13 decembrie: La Facultatea de Teologie prezidează examenul de promovare a gradului I în preoție.

În Biserica „Învierea Domnului” din Turda (parohi: Pr. Vasile Știopoi și Pr. Oliviu Verdeș), asistă la tradiționalul concert de colinde susținut de grupuri de elevi de la școlile din oraș, coordonați de PC Pr. Sebastian Zăhan. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Săvârșește slujba de sfințire a icoanei Sfântului Ioan Botezătorul, pictată în tehnica mozaic, amplasată pe absida dreaptă a Bisericii „Învierea Domnului” din Turda.

14 decembrie: În sala festivă a Școlii „Avram Iancu” din Cluj-

Napoca, se întâlnește cu o parte din elevii și cadrele didactice. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Marian Sidon, inspector de Religie al județului Cluj.

În Biserica „Sfântul Apostol Andrei” din Beclean (parohi: Prot. Doru Vincențiu Zinveliu și Pr. Claudiu Zinveliu) asistă la tradiționalul concert de colinde „Cete de îngeri coboară”. Rostește un cuvânt de învățătură.

15 decembrie: Îi vizitează pe elevii de la Colegiul Ortodox, de la Gimnaziul Ortodox și pe copilașii de la Grădinița „Sfântul Stelian” pentru a-i binecuvânta și a le împărți daruri de Crăciun. Este însoțit de PC Pr. Liviu Vidican Mancu, directorul Seminarului Teologic Ortodox Român din Cluj-Napoca și de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Capela Mortuară din Tâlmaci, județul Sibiu, săvârșește o slujbă funebă la căpătâiul adormitului întru Domnul, Nicolae Bălțat, tatăl Preasfințitului Părinte Visarion, Episcopul Tulcii. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

16 decembrie: La Reședința Patriarhală din București participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, întrunit în vederea alegerii noului titular al Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmarului.

17 decembrie (Sfântul Prooroc Daniel): Cu prilejul onomasticii Preafericirii Sale, Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în Catedrala Patriarhală din București, în sobor de arhiepiscop, slujește la Sfânta Liturghie.

18 decembrie: În biserica din Galații Bistriței, protopopiatul Bistrița, săvârșește o slujbă de binecuvântare a lucrărilor efectuate la sfântul locaș și Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe diaconul Ioan Petru Pop, pe seama parohiei Berindu, protopopiatul Huedin și diacon, pe tânărul Paul Voinel Bodea. Hirotonește întru sachelar pe părintele paroh, Marian Bulbuc și acordă domnului Vasile Găurean, primarul comunei, distincția „Crucea Transilvană”.

În sala de festivități a Hotelului „Napoca” din Cluj-Napoca, îi binecuvintează pe participanții la tradiționala manifestare „Colind Iancului”. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Cristian Bacu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și hirotonește întru duhovnic pe PC Pr. Ionuț Grigore Rodilă de la parohia Bogata de Sus, protopopiatul Dej și pe PC Pr. Sorin Botiș de la parohia Tiocu de Jos, protopopiatul Gherla. Rostește o cateheză și asistă la tradiționalul concert de colinde susținut de Corala Catedralei Mitropolitane.

19 decembrie: În calitate de locțiitor al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului, la Centrul Eparhial din Baia-Mare, prezidează ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

Primește la reședință grupuri de colindători.

În Catedrala Mitropolitană, slujește la Vecernie și asistă la concertul de colinde susținut de Corul Seminarului Teologic Ortodox, împreună cu cel al Seminarului Teologic Reformat din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

20 decembrie: Primește la reședință grupuri de colindători.

În Aula Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, participă la momentul lansării celui de-al treilea volum al trilogiei „Ființa și Credința” a părintelui profesor George Remete de la Facultatea de Teologie din Alba-Iulia. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, săvârșește o slujbă de Te-Deum pentru membrele și sprijinitorii Societății Femeilor Ortodoxe. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Florin-Cătălin Ghiț, redactor-șef al revistei „Renașterea” a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

21 decembrie: Primește la reședință grupuri de colindători.

În Cimitirul Eroilor din Cluj-Napoca, săvârșește slujba Parastasului pentru Eroii Revoluției Române. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, hirotonește întru duhovnic pe PC Pr. Rareș Andrei Pîncu de la parohia Budești Fănațe, protopopiatul Beclean și asistă la tradiționalul Concert Ecumenic de Crăciun. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

22 decembrie: Primește la reședință grupuri de colindători.

Transmite, prin intermediul presei, Mesajul de Crăciun pentru toți românii.

În sala de ședințe a Prefecturii Cluj, participă la solemnitatea acordării Distincției „Onoare pentru Cluj” unor personalități ale județului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În sala „Auditorim Maximum” a Casei Universitarilor, participă la Concertul de Crăciun, susținut de Corul și Orchestra Filarmonică de Stat „Transilvania”.

23 decembrie: Primește la reședință grupuri de colindători.

Îi vizitează pe beneficiarii Căminului pentru Vârștrici din Cluj-Napoca.

Îi vizitează pe bolnavii internați la Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Liciniu Câmpian, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

➤ **24 decembrie:** O vizitează pe distinsa doamnă preoteasă Maria Lupu din Turda.

Primește la reședință grupuri de colindători.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Pavcernița Mare cu Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

25 decembrie (Nașterea Domnului): În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și dă citire Pastorelei de Crăciun trimisă clerului și credincioșilor din județele Cluj, Bistrița-Năsăud, Maramureș și Satu-Mare. Hirotonește întru preot, pe diaconul Paul Voinel Bodea, pe seama parohiei Luna de Sus, protopopiatul Cluj I. Hirotonește întru Arhidiacon, pe diaconul Petru Buta de la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

Primește la reședință oficialitățile civile și militare prezente la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și rostește o cateheză.

26 decembrie: În Biserica „Intrarea Maicii Domnului în Biserica” din Bistrița (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier și Pr. Vasile Beni), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Nicolae Cosmin Grecu. Conferă Arhidiaconului Ioan Iulian Dumitru, dirijorul Corului „Armonia” din Constanța, distincția „Crucea Arhiepiscopală”. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La Baia-Mare, în calitatea de locțiitor al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului, primește ierarhii și oficialitățile din țară sosite pentru a participa la solemnitatea întronizării Preasfințitului Părinte Iustin. Conferă PCuv. Arhim. Timotei Bel, exarhul mănăstirilor din Episcopia Maramureșului și Sătmarului, PCuv. Arhid. Teodosie Bud, consilier economic și PC Arhid. Andrei Emil Pop, distincția „Crucea Arhiepiscopală”.

27 decembrie: În Catedrala Episcopală „Sfânta Treime” din Baia-Mare, în fruntea unui sobor de arhierie, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Prezidează solemnitatea întronizării Preasfințitului Părinte Iustin în scaunul de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În biserica din Oarța de Sus, județul Maramureș, slujește Vecernia, rostește un cuvânt de învățătură și asistă la programul de Crăciun organizat de copiii din sat.

28 decembrie: Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena” din Oarța de Sus.

Primește la reședință pe Înaltpreasfințitul Părinte Ciprian, Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei și pe Preasfințitul Părinte Corneliu, Episcopul Hușilor.

29 decembrie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea posturilor de preot la parohiile Unguraș (protopopiatul Dej) și Piatra (protopopiatul Năsăud).

În capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Maria, fiica domnului pedagog Alexandru Salvan. Rostește un cuvânt de învățătură.

Primește la reședință pe PCuv. Ierom. Rafail Noica.

30 decembrie: Cu prilejul zilei de naștere, împreună cu angajații Centrului Eparhial, îl felicită pe Preasfințitul Părinte Vasile Someșanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În biserica parohiei Gherla III, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Ana Teodora, fiica părintelui paroh, Prot. Paul Isip. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită în parohia Mintiu Gherlii (paroh: Pr. Vasile Mihașca).

31 decembrie: În capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Matei Bodea. Rostește un cuvânt de învățătură.

În biserica parohiei Dumbăvița, protopopiatul Beclean, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Teodora, fiica părintelui paroh, Ciprian Văidăhăzan. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

La miezul nopții trecerii dintre ani, în Catedrala Mitropolitană, săvârșește o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

Un dialog de referință

Mircea Gelu Buta

rem să aducem în atenția publică, dar și în atenția exegeților operei Mitropolitului Bartolomeu Anania, un amplu și strălucit dialog purtat de acesta cu protosinghelul Ioanichie Bălan, inclus în volumul al doilea de „Convorbiri duhovnicești”, apărut în anul 1988 sub egida Episcopiei Romanului și Hușilor¹ și imprimat într-un tiraj de câteva mii de exemplare în tipografia Patriarhiei din București. Cifra de 50 de coli de tipar din caseta tehnică sugerează o cantitate de circa 1.000 de pagini sau de două milioane de „semne” în limbajul de astăzi.

Acest volum fusese precedat de un altul, apărut cu patru ani înainte², prefațat de Părintele Dumitru Stăniloae, conținând 64 de dialoguri (celălalt având 55) cu călugări – dar și cu câteva maici din mănăstirile noastre –, la care se adaugă interviurile cu profesori teologi și cu câțiva monahi de la Athos și Sfintele Locuri. Ambele volume conțin în total 109 dialoguri, însă unele persoane, precum Părintele Dumitru Stăniloae, sunt chestionate de două ori, astfel încât numărul interlocutorilor variază în jurul cifrei 100.

În anii '80 ai secolului trecut, volumele de „Convorbiri duhovnicești”, înregistrate pe bandă de magnetofon și transcrise de Părintele Ioanichie Bălan, au constituit un eveniment atât pentru clerici, cât și pentru credincioși, care au avut astfel ocazia să-i citească pe marii duhovnici români

Ilie Cleopa, Arsenie Papacioc, Teofil Părăianu, pe doi teologi de anvergură, Părinții Dumitru Stăniloae și Ioan G. Coman, ori să-l descopere pe Părintele Nicolae Steinhardt, care în locul unei discuții a preferat să i se reproducă trei meditații teologice... Iată contextul în care autorul celor trei volume îl abordează pe viitorul mitropolit, inclus în capitolul „Convorbiri cu Părinți din Muntenia și Oltenia” și prezentat în următorii termeni: „Numele Prea Cuviosului Arhimandrit Bartolomeu Anania ne este tuturor bine cunoscut. Teolog de prestigiu și predicator mult apreciat, misionar – timp de 11 ani – al Bisericii Ortodoxe Române peste hotare, clericul dintr-însul este dublat de scriitorul Valeriu

Anania, autor a peste 14 volume de poezie, proză, teatru, memorialistică și eseuri, membru titular al Uniunii Scriitorilor din România, deținător al Premiului pentru dramaturgie pe 1982 al aceleiași Uniuni. // De când s-a retras din munca administrativă, Părintele Anania, cum i se spune în general, își petrece mai mult de jumătate dintr-un an în casa singuratică, de sub pădure, a Mănăstirii Văratec, printre cărți și manuscrise. Aici l-am găsit și acum, lucrând la noua sa operă, «Cerurile Oltului», o carte-album asupra mănăstirilor și schiturilor din Eparhia Râmnicului și Argeșului...”³.

După acest incipit foarte reportericesc al autorului, urmează prima întrebare referitoare la „viața duhovnicească din mănăstirile noastre de astăzi” și un răspuns uimitor prin sinceritate și curaj – dialogul se purta și era publicat în timpul regimului comunist –, din care cităm: „În acest plan (al vieții duhovnicești – n.n.) – ca și în acela al adevărului –, nu întinderea majorității contează, ci profunzimea minorității, a elitei spirituale. În vremea Sfântului Atanasie cel Mare, imensa majoritate a creștinilor – inclusiv episcopii – deveniseră arieni, așa încât se poate spune că, la un moment dat, Ortodoxia se sprijinea pe un singur om, ilustrul patriarh al Alexandriei, ceea ce nu a împiedicat-o să triumfe. În timpul lui Avraam, Sodomei i-ar fi trebuit numai zece drepti pentru ca întreaga cetate să fie salvată. Eu cred că avem mai mulți”⁴.

¹ IOANICHIE BĂLAN, *Convorbiri duhovnicești*, vol. II, Editura Episcopiei Romanului și Hușilor, 1988, 808 pagini.

² Idem, *Convorbiri duhovnicești*, vol. I, Editura Episcopiei Romanului și Hușilor, 1984, 632 pagini.

³ *Ibidem*, vol. II, pp. 597-598. Dialogul cu Arhim. Bartolomeu Anania ocupă paginile 597-612.

⁴ *Ibidem*, p. 598.

O întrebare privitoare la acei „mari teologi” pe care a avut prilejul să-i cunoască nemijlocit îi dă ocazia scriitorului Valeriu Anania să își pună în valoare, lapidar, aproape aforistic, darul de portretist, învederat în „Rotonda plopilor aprinși”: „Din București îi voi evoca, așadar, pe fermecătorul Grigore Pișculescu (Gala Galaction), severul și dreptul Teodor M. Popescu, elegantul Ioan G. Coman, sfătosul Nicolae M. Popescu; din Cluj, pe delicatul Liviu Munteanu și pe ironicul Isidor Todoran⁵; din Sibiu, pe mărinimosul Nicolae Neaga, pateticul Teodor Bodogae, tumultuosul Nicolae Mladin, pedantul Grigore T. Marcu, timidul Emilian Vasilescu. (...) I-am pomenit, firește, numai pe aceia care, într-un loc sau altul, mi-au fost profesori de la catedră. Altfel, șirul lor ar fi mult mai lung. De la înțeleptul Stăniloae, de pildă, cine dintre noi nu are – și nu va avea întotdeauna – ceva de învățat?”⁶.

Centrul de greutate al acestei convorbiri îl constituie portretul Patriarhului Justinian. Desigur, Părintele Anania schițase, mai mult sugestiv, liniile unei siluete, în anul 1983, a Întâistătorului aflat aproape trei decenii în fruntea Sinodului Bisericii noastre, în capitolul consacrat lui Tudor Arghezi din „Rotonda plopilor aprinși”; capitol unde apar cei doi maestri ai autorului: cel literar și cel bisericesc. În anul 2008 apărea textul „Memoriilor”, redactate în anii '70 ai secolului trecut, în Statele Unite, și lăsat în custodie acolo până la prăbușirea regimului comunist, text în care viitorul Mitropolit al Clujului îi consacra multe pagini lui Justinian... Însă în volumul II din „Convorbiri duhovnicești”, portretul Patriarhului Justinian este

conturat în câteva pagini esențializate, în care

scriitorul ne reamintește că este, înainte de toate, dramaturg, asta însemnând caracterolog. Iată începutul discuției pe această temă: „Despre Patriarhul Justinian mi-ar fi mai ușor să scriu o carte decât să răspund la câteva întrebări.

Ca orice mare personalitate, nu se lăsa ușor abordat – și nici cuprins – în câteva fraze, oricât s-ar strădui ele să închege o sinteză. Cu cât timpul trece, cu atât statura lui crește. Spun aceasta tocmai pentru că l-am cunoscut bine, pe durata a peste douăzeci și trei de ani. I-am devenit colaborator la numai câteva luni după întronizarea sa ca patriarh și i-am rostit la căpătâi, în spital, primele rugăciuni de după trecerea sa la cele veșnice. O vreme am locuit în aceeași casă cu el, am mâncat la aceeași masă,

mi-am avut biroul de bibliotecar alături de al său, de nenumărate ori l-am însoțit în călătoriile sale prin țară, am fost martorul multora din bucuriile, tristețile, entuziasmele și mâhnirile sale, și nu o dată mi-a încredințat gândurile ce-l frământau. E un univers sufletesc care depășește cu mult ceea ce numim noi memorialistică”⁷.

La sfârșitul dialogului despre Patriarhul Justinian, care depășește o jumătate din convorbirea purtată cu Ioanichie Bălan, este reprodus în extenso testamentul acestuia, mai precis „ciorna unui text încheiat în ziua de 14 septembrie 1973, la Dragoslavele, pe care l-a revăzut și completat în București, la 7 martie 1976, deci cu un an și ceva înainte de moartea sa...”⁸. Era, bineînțeles, pentru prima oară când diata marelui ierarh vedea lumina tiparului.

Ne-am îngăduit să recitim acest important interviu al Mitropolitului Bartolomeu întrucât ar merita o retipărire, date fiind calitățile sale, inclusiv sub aspect stilistic. Cine se apleacă asupra textului înțelege că nu este vorba de simpla transcriere a unei înregistrări, ci de un mesaj revăzut cu atenție, banda magnetică nefiind decât stadiul inițial al dialogului. În fine, avem sentimentul că acest capitol din „Convorbiri duhovnicești” face pandant cu răspunsul dat de scriitorul Valeriu Anania în „Revista de istorie și teorie literară” nr. 4 (octombrie-decembrie), din anul 1986, la ancheta intitulată „De ce scriu? În ce cred?”.

⁵ Am îndreptat o lecțiune eronată, întrucât în vol. II numele profesorului teolog apare, la p. 599, ca „Todoran”.

⁶ IOANICHIE BĂLAN, *op. cit.*, vol. II, p. 599.

⁷ *Ibidem*, p. 602.

⁸ *Ibidem*, p. 607.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Alexandru Dărăban, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Protos. Simeon Pinteau, Aurel Sasu, Paul Siladi, Nicolae Turcan, Protos. Benedict Vesa

Ieșirea din sine spre un alt sine – pelerinaj în Basarabia

Iulia Anamaria Mureșan

In încercarea de a folosi cât mai bine cu puțință zilele libere din perioada 1-4 decembrie, ASCOR Cluj a organizat mult-așteptatul pelerinaj de colinde în Republica Moldova, la frații noștri de peste Prut. Au fost zile inedite, în care văzul și auzul s-au desfășurat gustând amestecul inedit de tradiție românească împletită cu cea rusească.

De cum am trecut granița, parcă intrasem într-o lume de basm, într-o reprezentare aievea a poveștilor cu promoroacă pe care le auzisem în copilărie de la bunici, părinți și dascăli. De o parte și de alta a drumului, copaci dezveliți de frunze și îmbrăcați în haine groase de zăpadă ne străjuiau calea pe covorul de nea așternut pe șosea. Ne aștepta un drum lung, căci planul era ca în cele patru zile să traversăm Basarabia de la Nord la Sud și să ne închinăm în mai multe mănăstiri de pe acest traseu.

Am început așadar cu Mănăstirea Cosăuți, care se află în zona de nord a țării, unde ne-a întâmpinat una din cele trei viețuitoare ale mănăstirii. După ce ne-a povestit un scurt istoric al locului, aceasta ne-a condus în trapeză, unde am fost serviți cu ceai cald, biscuiți și dulceață de „malină”, despre care am aflat ulterior că este de fapt zmeura noastră. Tot acolo am văzut o icoană a Maicii Domnului îmbrăcată aproape în totalitate cu biluțe ce respectau cromatica originală. De acolo ne-am îndreptat spre Călărășeuca, unde ne-a fost oferită masa de prânz și unde Maica Emilia, prima viețuitoare a locului, ne-a primit cu multă căldură și a citit cu mult interes cărțile primite în dar de la pelerini. „Ooo, Sfântul Nicolae!” – a exclamat ea cu bucurie văzându-se dăruită cu Acatistul său.

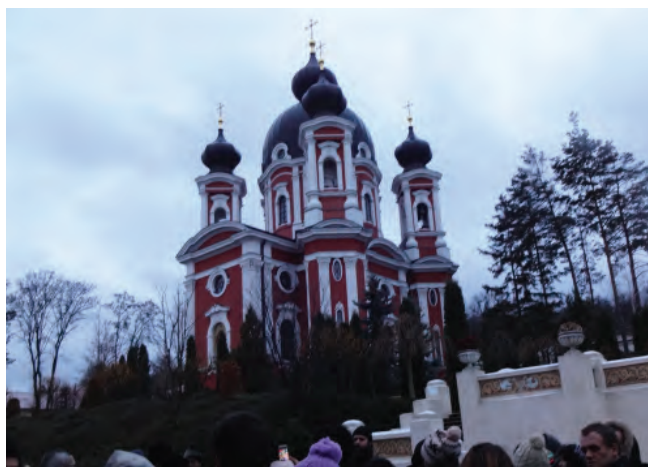
De acolo am plecat la Briceni, Mănăstirea cu hramul Învierii Domnului. Tot acolo se află și un paraclis ce-l are ca ocrotitor pe Sfântul Ciprian al Cartaginei. Monahii de acolo îl cinstesc mult pe Episcopul Dorimedont. Ce este uimitor în cazul acestei mănăstiri este că actuala biserică este zidită pe locul unde acum câțiva ani fusese o discotecă. Prima zi de pelerinaj s-a încheiat la Mănăstirea Zăbriceni, unde rasoforul Paisie ne-a introdus în atmosfera duhovnicească a locului, prezentându-ne programul liturgic după rânduiala athonită, participarea monahilor și a credincioșilor la Sfintele Taine și relatându-ne minuni făcute de Maica Domnului după ce credincioșii se închinau icoanei sale numită „Grabnic Ascultătoarea”

(este vorba de o copie a celei originale și adusă la mănăstire tocmai din Muntele Athos) și despre cântarea psaltică pe care mănăstirea o promovează. Ulterior am aflat că este singura mănăstire din Basarabia în care se cântă astfel. De asemenea, ne-a prezentat și produsele foarte benefice sănătății pe care le realizează frații, dintre care nu poate fi trecut cu vederea Ivanceai, o plantă care a crescut miraculos pe proprietatea mănăstirii, dat fiind că în mod normal ea crește în alte medii decât cele de acolo. A doua zi am participat la Sfânta Liturghie și ne-am închinat la sfintele moaște ale mai multor sfinți.

De acolo ne-am îndreptat spre raionul Orhei, în care ne-am închinat în Mănăstirea rupestră Butuceni. Așezarea și istoria locului sunt impresionante. Forma de relief ce predomină în zonă și care atrage mulți pelerini este promontoriul. Mănăstirea se află pe malul râului Răut, un afluent al Nistrului, iar biserica și cele 11 chilii sunt săpate în roca calcaroasă. În contrast cu asprimea și sobrietatea locului, o copilă de 14 ani cu gâtul gol și obraji bătuți de vânt le spunea celor ce voiau să audă povestea locului.

Pelerinajul s-a continuat cu Mănăstirea Curchi, unde ne-am închinat în biserica mare, cu hramul Sfântul Nicolae și unde am primit o masă caldă din partea obștii.

De acolo ne-am îndreptat spre Mănăstirea Hirova, unde ne-am bucurat să vedem un iconostas alb, împodobit cu flori de câmp.

Cea de a treia zi a pelerinajului a început cu participarea la Sfânta Liturghie în catedrala din Chișinău, unde răspunsurile au fost date de un cor de copii cu voci impresionante. Acolo se află o parte din moaștele Sfântului Nicolae, precum și o icoană a Sfinților moldoveni, în care sunt reprezentați și Sfântul Ștefan cel Mare și Sfânta Parascheva. Numărul de credincioși care s-au împărțit a fost foarte mare și s-a slujit în limbile română și rusă.

Am poposit și la biserica studenților din Chișinău, unde slujește părintele Octavian Moșin, pe care nu cu mult înainte de pelerinaj l-am avut ca invitat la Cluj. Ne-am bucurat să ne revedem și să-i cunoaștem pe o parte din tinerii care frecventează acel loc. Apoi ne-am îndreptat spre Mănăstirea Suruceni, unde ne-am închinat la moaștele multor sfinți, printre care: capul Sfintei Sinditichia, capul Sfântului Alexandru, Patriarhul Ierusalimului, Sfântul Apostol Andrei, Sfântul Mucenic Gheorghe și mulți alții. Am ajuns la mănăstire în timp ce maicile făceau Paradisul Maicii Domnului. Acolo este și rânduiala rugăciunii neîncetate din Psaltire. Am fost de asemenea omeniți cu bucate alese, oferite spre pomenirea celor adormiți.

Un alt loc deosebit a fost Mănăstirea Condița. Chiar de la intrare ne-a întâmpinat o sculptură în piatră reprezentându-L pe Mântuitorul ducând-Și crucea. Biserica mare este zidită din cuburi de piatră și este ocrotită de Sfântul Nicolae, iar la subsol se află un paraclis săpat în stâncă. Iconostasul și icoanele sunt de asemenea sculptate în piatră, locul amintind de Grota Laptelui din Betleem.

Următoarea oprire a fost la Mănăstirea Căpriana, unde Vecernia a început la scurt timp. Îndemnul la rugăciune a fost dat de un părinte diacon care a intonat cu putere: „Sculați-vă!”. Tot acolo am aflat că în Basarabia obștea se adresează starețului prin apelativul „Înalt-Preasfințite stăpâne”. Corul era format din 8 tineri, dar glasurile lor erau atât de puternice, încât păreau a fi cu mult mai mulți. Tot acolo am avut darul de a ne închina la moaștele întregi ale Sfântului Ierarh Gavriil. Ne-am urnit cu greu când a sosit timpul să plecăm. Afară răsunau cântările de seară, iar vântul le purta și printre ramurile copacilor care se legănau în bătaia lui vijelioasă.

De acolo ne-am îndreptat spre Mănăstirea Sireți, ocrotită de Sfântul Iacov Persul, unde am fost primiți cu multă căldură. Acolo se află o parte din moaștele unui Sfânt de la Aiud, precum și ale Sfântului Antonie cel Mare și ale Sfinților Eftimie, Ignatie și Acachie. De asemenea, pe peretele din spatele bisericii sunt reprezentați sfinți ca Părinții Ilie Cleopa și Iosif Isihastul. Acolo am fost îngăduiți să intonăm și cântece patriotice românești, obștea de acolo simțindu-se parte a poporului român.

Seara am poposit la Mănăstirea Hagimus, cu hramul „Sfintele Marta și Maria”, surorile dreptului Lazăr, unde am participat la Privegherea în cinstea Maicii Domnului, căci a doua zi avea să fie prăznuită, după calendarul vechi, intrarea ei în biserică. Maicile de la strană ne-au purtat pe treptele înalte ale armoniei prin cântările deosebite. Acolo am primit și cina, iar a doua zi am participat la Sfânta Liturghie. Înainte de plecare, ne-am închinat în biserica de lemn ocrotită de Sfântul Ștefan cel Mare din incinta mănăstirii și ne-am adăpat din izvorul tămăduirii. Maica ghid ne-a relatat că mulți din cei care beau acea apă ori se scaldă în bazinul special amenajat se vindecă de tot felul de boli. În drum spre autocar, Părintele duhovnic Andrei ne-a întâmpinat cu mare bucurie cu o icoană a Maicii Domnului, cu care ne-a binecuvântat. În drum spre autocar am fost petrecuți de priveliști cu totul aparte: pe stânga grădini atent îngrijite, iar pe dreapta biserica nouă, încă în construcție, de o frumusețe rară.

De acolo ne-am îndreptat din nou spre Chișinău, unde, la biserica studenților ne aștepta domnul Andrei Eșanu, istoric (doctor în istorie), scriitor, profesor cercetător, membru titular al Academiei

de Științe a Moldovei și membru de onoare al Academiei Române, care ne-a vorbit despre o sumedenie de aspecte istorice care au determinat separarea Basarabiei de România și despre multe alte curiozități și neclarități ale tinerilor prezenți.

Seara ne-am îndreptat spre gara din Chișinău, unde ne-am întâlnit și cu câțiva tineri ortodocși, care ne-au întâmpinat cu multă bucurie, ne-au cântat colinde și ne-au recitat poezii. Dorul lor după România este unul arzător. „Faceți voi ceva de acolo, că eu de aici nu mai pot face nimic” – zise conducătorul grupului, referindu-se la unire.

La întoarcerea în țară nu am putut să nu trecem pe la moaștele Sfintei Parascheva, ocrotitoarea noastră, a cărei icoană am zărit-o de atâtea ori pe meleagurile „de peste Prut”.

Apa, sângele și Duhul

Dumitru Fișcu

Acum cinci ani, după sfințirea apelor din Ajunul Bobotezei, soției mele i s-a rupt apa. Gresia din bucătărie s-a acoperit în câteva ore de un lichid care, spre mirarea noastră, mirosea foarte frumos. La botezul Mariei, când ea s-a născut din nou, din apă și din Duh, mi-am amintit de mirosul acela. În Biserică miroase frumos, ca-n pântecul unei mame, m-am gândit. *Bine este să fim noi aici* (Matei 17, 4).

În liceu am participat la un concurs de creație literară, cu o poezie care se intitula *Sunt un avort*. Când am terminat de citit, ceilalți participanți m-au aplaudat, ceea ce m-a făcut să-i disprețuiesc pe toți. Cum să aplauzi pe unul care se declară un avort? Un membru al juriului mi-a spus că am nevoie de psihanaliză. Pe el l-am respectat, dar nu l-am ascultat. Și bine am făcut.

Nu de psihanaliză aveam eu nevoie, ci de cineva care să mă nască din nou. Suferințele omului nu sunt întrecute de nimic, decât de răutatea sa. Pentru că răutatea, spre care *cugetul inimii omului se pleacă din tinerețile lui* (cf. Facerea 8, 21), este și cauza tuturor relelor. David, după ce și-a cunoscut păcatul cu Batșeba, se tânguia (în ebraică): *Leo tahor berali Elohim!* (Psalmul 50, 11). Inimă curată creează întru mine, Dumnezeule! A folosit verbul *bara*, care mai este folosit pentru crearea din nimic a lumii, de către Dumnezeu. Nu de o mică purificare psihanalitică simțea nevoia David, ci de zdrobirea inimii, urmată de crearea ei din nou, din nimic.

Când omul se îndepărtează de Dumnezeu, el înaintează spre nimic, pentru că doar *Dumnezeu este* cu adevărat. Atunci nu-i mai rămâne decât să filozofeze asupra nimicul ce-l înconjoară. Acesta este nihilismul. El e mai mult descrierea unei stări și încăpățănarea de a rămâne în ea. Ca atunci când îți scarpini o rană până la sânge și începe să-ți placă. Cam așa sunt plăcerile pe care noi le numim ale vieții.

L-am iubit întotdeauna pe Kafka. El spunea undeva că „plăcerile acestei vieți nu sunt ale ei, ci reprezintă frica noastră de înălțare la o viață superioară; chinurile acestei vieți nu sunt ale ei, ci autotortura noastră din pricina acelei frici”. Mulți frați rămași acasă spun că viața aceasta e ademenitoare și plină de plăceri, pe când creștinismul e greu și plin de dureri. Eu cred că ei vorbesc așa pentru că nu au fugit niciodată de-acasă și nu au cunoscut nici porcii, nici foamea, nici roșcovele. Cine le-a cunoscut, însă, poate mărturisi că *mai bună este o zi în curțile Tale decât mii* (Psalmul 83, 11) oriunde altundeva.

Când spuneam în liceu că sunt un avort nu făceam decât să adevăresc cuvântul lui David: *S-au abătut păcătoșii din sânul [mamei], au rătăcit din pântec, au grăit minciuni. Furia lor e asemenea cu a șarpelui, ca a viperei surde care-și astupă urechile pentru a nu asculta glasul descântătorilor, al farmecelor fermecătorului*

priceput (Psalmul 57: 4-6, Septuaginta). Fermecătorul priceput este Hristos care te farmecă, te vindecă de mânia împotriva lui Dumnezeu, asemănătoare cu cea a șarpelui din Rai, a diavolului care a corupt mintea omului cu minciunile sale. Hristos te întoarce în pântecul din care ai rătăcit, te readuce în sânul mamei. În sânul Bisericii Lui.

Aici, în Biserică, suferințele absurde care cutremură lumea se transformă în dureri ale nașterii. Chinurile, suferințele, bolile te strămtorează ca pe toți oamenii, dar te împing spre Dumnezeu. Apropiindu-te de Dumnezeu, Îl simți încă de aici, așa cum pruncul aude încă din pântecul mamei vocea tatălui său. La fel creștinul trăiește încă de aici, din pântecul Bisericii, ceva din viața veacului viitor. Și această mică descoperire a Vieții îl face să o dorească mai mult decât ceea ce înainte numea viață, dar care, de fapt, era mai mult moarte.

Încă îl iubesc pe Kafka. El scria undeva: „De ce te plângi, suflet părăsit? De ce zbori fâlfâind pe lângă casa vieții? De ce nu te duci departe, unde-ți e locul, și stai să te lupți aici pentru ceva care nu-ți aparține? Nu da cioara vie de pe gard pentru vrabia din mână, pe jumătate moartă, care se apără din răspuțeri”. Mulți cred că luptă pentru viață, atunci când fac tot felul de compromisuri morale, când calcă și pe cadavre. Dar mirosul putreziciunii care, mai devreme sau mai târziu, le va inunda nările, îi va trezi la realitate. Aceasta nu este viață, ci moarte.

„Cunoscând sfinții cu înțelepciune nestatornică și trecerea succesivă a vieții acesteia, au înțeles că nu aceasta este viața dăruită de Dumnezeu oamenilor la început, ci au învățat tainic că Dumnezeu a creat la început alta, dumnezeiască și mereu la fel, una despre care au înțeles că e demnă de Dumnezeu, Care e bun”. (Sfântul Maxim Mărturisitorul, Ambigua, 43). Numai cine gustă din Viața aceasta adusă de Domnul Iisus Hristos poate să mărturisească cu toată inima că Dumnezeu este bun. Numai cine gustă din Trupul și Sângele Domnului, în Biserică, poate să cunoască Viața aceasta, și să mărturisească bunătatea lui Dumnezeu, prin propria lui viață, prin propriul lui sânge.

Izbăvește-mă de sânge, Dumnezeule, Dumnezeulele mântuirii mele (Psalmul 50, 16, Septuaginta), se tânguia David după ce își cunoscuse păcatul. Poate se gândea la uciderea lui Urie, al cărei autor moral era el. Dar poate se gândea la propriul lui sânge, sângele acela clocotitor care se aprinsese la vederea frumoasei Batșeba, ieșind din apele băii. „Una este să cânti iubita. Alta, vai, acel ascuns, vinovat Zeu – fluviu al sângelui”. Așa se tânguia un alt mare poet – Rilke.

În liceu am cunoscut și eu pe Zeul acesta. „Iubind s-a pogorât el în sângele său mai bătrân, în genuni, unde stăpâna înfiorătorul, încă ghiftuit cu străbuni” (Rilke, *A treia elegie*). Atunci am înțeles de ce a îngăduit Dumnezeu ca primii oameni să întâlnească șarpele în Rai – pentru ca ei să nu ajungă asemenea șarpelui. Așa cum diavolul a căzut neispitit de nimeni, la fel putea și omul să se îndepărteze de Dumnezeu fără nici o ispită. Dar în întâlnirea lor cu cel rău, oamenii au cunoscut, chiar dacă destul de târziu, unde pot ajunge dacă se îndepărtează de Cel ce este. Așa cum David, întâlnindu-se cu Saul, de la care Duhul Domnului se depărtase și-l tulbură un duh rău, *trimis de Domnul* (I Regi 16, 14), a înțeles ce este omul fără Duhul lui Dumnezeu. Astfel că mai târziu, în pocăința lui, a știut să strige: *Nu mă lepăda de la fața Ta și Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine*. (Psalmul 50, 12). Fără Duhul Domnului, omul ajunge asemenea duhului rău.

Ioan, ucenicul cel iubit, scria în epistola sa că *trei sunt care mărturisesc pe pământ: Duhul și apa și sângele, și aceștia trei mărturisesc la fel* (I Ioan 5, 8). După ce Alexandra a născut-o pe Maria, o asistentă m-a chemat să o văd. Prin ușa crăpată am văzut-o pe soția mea obosită și masa pătată de sânge. Apoi am întrezărit-o doar câteva secunde pe fetiță, și ușa s-a închis.

Am plâns de bucurie. Acum mă gândesc că lumea aceasta e plină de sânge, de lacrimi – adânc întunecat ca marea cea mare. Dar Duhul lui Dumnezeu nu va înceta să Se poarte pe deasupra acestor ape, până când toți vom *vedea cer nou și pământ nou. Căci cerul cel dintâi și pământul cel dintâi au trecut; și marea nu mai este* (Apocalipsa 21, 1). Lumea aceasta nouă o putem întrezări încă de acum, prin Biserică, ca pe un copil în maternitate, măcar câteva secunde. Dar viața, oricât ar fi de lungă, nu ne-ar ajunge pentru a o mărturisi pe măsura frumuseții ei nepieritoare. De aceea Viața e veșnică.

Întru aceasta vor cunoaște că sunteți ucenicii Mei

Pr. Constantin Sârbu

Nu este alt semn mai adevărat care să arate că noi suntem cu adevărat ai lui Hristos ca iubirea vie, împropătată și îmbogățită zilnic. Pâinea nu strigă, nu se laudă, nu se preface! Ea se dăruiește cu totul tuturor, întâi prin mireasma ei, apoi prin gustul ei. Cel flămând nu are nevoie de o fotografie a pâinii, nici de o frumoasă descriere a pâinii, ci are nevoie chiar de pâine. Cât de amărât am plecat odată de la o prăvălie care avea deasupra o firmă mare pe care scria „Pâine”! Pe toți pereții erau zugrăvite tot felul de forme de pâine, dar înăuntru era gol. Nu avea nici un fel de pâine. Eram flămând, aveam nevoie neapărat de pâine, dar cel care trebuia să mi-o dea nu avea decât firma și tablourile zugrăvite ale pâinii, iar foamea mă chinuia.

Frații mei, oare noi putem înțelege că cei din jurul nostru nu au nevoie nici de firma noastră frumoasă, nici de chipurile sau laudele noastre, ci au nevoie de Pâinea noastră, adică de Hristos. Toți cei care ne înconjoară au nevoie de Iisus cum au nevoie de pâinea cea zilnică spre ființă. Putem noi înțelege acum cât de mare este datoria noastră față de Pâine și față de flămând, ca să-i putem apropia? Față de Hristos, pe Care trebuie să-L ducem lumii și față de o lume pe care trebuie să-o aducem la Hristos? De răspunderea veșnică pe care o avem pentru datoria aceasta nu ne poate despovăra veșnic nimeni, ci numai împlinirea ei cu adevărat. Cel flămând cunoaște că cineva are pâine numai prin faptul că i-o dă, iar el se satură. Noi nu vom aduce niciodată cinste lui Hristos, nici nu ne vom împlini datoria față de Dumnezeu și față de semenii noștri doar prin vorbe, fără fapte.

Oricât de laudate ar fi credința noastră, învățătura noastră, calitățile noastre, dacă oamenii nu văd în faptele noastre, în umblarea și trăirea noastră, miezul gustos și mireasma plăcută a unei vieți în Hristos, în zadar este totul! Mai bine nu ne-am făli cu nimic, nu am vorbi, nu am predica, dacă în viața noastră lipsește Hristos, dacă în loc de pâine avem piatră și în loc de pește avem șerpi (Matei 7, 9-10)!

Nu vorbe, ci fapte se cer! Altfel și aceste cuvinte pot fi numai o firmă frumoasă, iar practic, dincolo de vorbe să nu avem nimic. Prin ce va cunoaște atunci lumea că noi suntem ai lui Hristos?

Prea Bunule Iisuse, Pâinea lumii, Te rugăm ajută-ne să înțelegem deplin cuvântul și porunca Ta! Ajută-ne să nu ne închipuim că numai credința ne este de ajuns, că numai forma din afară este de ajuns! Ci fă-ne să înțelegem că numai dacă iubim pe alții cum ne-ai iubit Tu pe noi, dacă îi iertăm așa cum ne-ai iertat Tu pe noi, dacă îi căutăm și îi ajutăm pe semenii noștri cum ne-ai ajutat și Tu pe noi, numai atunci vom fi cu adevărat ucenicii Tăi. Și aceasta să o facem zilnic, cu o iubire mereu proaspătă și neuscată, cum faci Tu pentru noi. Amin.

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.
Adresa ASCOR: Biserica din Hașdeu 45, Cluj-Napoca
Redacția FILOCALIA: Piața Avram Iancu, nr. 18, Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
ISSN: 1224-0567
revista.filocalia@yahoo.com